

РІК LVI, Ч. 9

ВЕРЕСЕНЬ — 1999 — SEPTEMBER

№ 9, VOL. LVI

НАШЕ ЖИТТЯ OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

PIK LVI

ВЕРЕСЕНЬ

Ч. 9

Виходить раз у місяць
видає
СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Неприбуткова організація
Засновник Українського Музею в Нью-Йорку

Головний редактор — Ірена Чабан
Редактор англomовної частини — Тамара Стадниченко

Редакційна колегія:

Ірина Куровицька — Голова Союзу Українок Америки
Марта Богачевська-Хом'як
Любов Волинець
Іванна Ганкевич
Анна-Галія Горбач
Іванна Рожанковська
Ярослава Рубель — член Екзекутиви СУА для справ преси
Марта Тарнавська

Адреса редакції: 108 Second Avenue
New York, NY 10003

Тел.: (212) 674-5508 Факс: (212) 254-2672

Адміністратор-бухгалтер М. Оріся Яцусь
Тел./Факс: (732) 441-9377

Річна передплата в США

Для членів СУА \$ 25.00

Для інших передплатників \$ 30.00

Поодинокі число \$ 3.00

В країнах поза межами США US \$ 40.00

OUR LIFE

VOL. LVI

SEPTEMBER

№ 9

Published by
UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.
Non-profit organization
Founders of The Ukrainian Museum in New York, N.Y.

Editor-in-Chief — Irena Chaban
English Editor — Tamara Stadnychenko

Contributing Editors:

Iryna Kurowyckyj — UNWLA Inc. President
Martha Bohachevsky Chomiak
Lubow Wolynets
Iwanna Hankewych
Anna-Halia Horbach
Iwanna Rozankowskyj
Jaroslawa Rubel — UNWLA Inc. Press Chair
Martha Tarnawsky

Editorial Office: 108 Second Avenue
New York, NY 10003

Tel.: (212) 674-5508 Fax: (212) 254-2672

Business administrator: M. O. Jacus

Tel./Fax: (732) 441-9377

Annual subscription in the USA for UNWLA members \$ 25.00

Annual subscription in the USA for other subscribers \$ 30.00

Annual subscription in countries other

than USA \$ 40.00 US currency

Single copy \$ 3.00

ЗМІСТ

Ліна Костенко. Усе моє, все зветься Україна	1
Ніна Ковальська. Права жінок	1
Марта Богачевська Хом'як. Презентація книжки Мілени Рудницької в Україні	2
Стефанія Павлишин. Українська музика у світовому контексті	3
Почесні членки СУА. Ольга Тритяк	6
Ірина Руснак	7
XXV Конвенція СУА у фотографіях	8
Світлана Василенко. Діяльність жіночих організацій в контексті Європейської інтеграції	10
Євген Тищенко. Доки мати жива	13
Неонілія Винярська. Останнє літо в Україні	14
Our Life	
Tamara Stadnychenko. Ukrainian National Women's League of America Participates in Joint Conference of Ukrainian American Organizations	17
Iryna Kurowyckyj. Joint Conference of Ukrainian American Organizations Plenary Session of the Washington Group Trafficking in Women	20
Olesia Shchur. Portrait of a Translator: Maria Bohdanivna Hablevych	22
A Word from our Branches	24
In Memory of Linda Miskow Harrison	25
Люкція Гриців. Наше харчування	23
Анна Максимович. Як ми повинні писати Хроніки Округ ...	26
Світлана Кочерга. Майстри народної творчості	27
Богдана Шевчук. Українська школа в Ялті	28
Пожертви	29
Нашим дітям	34
Посмертні згадки	36

Ілюстрації Дарії Наушко.

Illustrations by Daria Naumko.

На обкладинці: Наталія Стефанів. Озеро, олія.

On the cover: N. Stefaniw. Lake, oil.

Просимо всіх дописувачів посилати до редакції тільки оригінали дописів, статей. Згідно з журналістичною практикою, не подається копій, що були поміщені чи переслані до інших видань.

Незамовлених матеріалів редакція не повертає, а також не веде листування з приводу невикористаних матеріалів.

Редакція застерігає за собою право скорочувати матеріали і виправляти мову. Статті, підписані прізвищем чи псевдонімом автора, не завжди відповідають поглядам редакції.

Передруки і переклади матеріалів з "Нашого Життя" дозволені за поданням джерела.

На адресі, поміщеній на журналі, є зазначено, доки заплачена передплата.

Усі редакційні матеріали просимо пересилати на адресу редакції, з поміткою "редакторові".

Кошти вироблення кліше покривають дописувачі.

Дописи просимо писати виразно, через два інтервали, зокрема чітко імена і прізвища поданих осіб.

Редакція приймає за домовленням, тел.: 1-212-674-5508.

"OUR LIFE" (USPS 414-660) is published monthly (except August) by Ukrainian National Women's League of America, Inc., 108 Second Avenue, New York, N.Y. 10003 ISSN 0740-0225

Periodicals Postage Paid at New York, NY and at additional mailing offices. (USPS 414-660)

Postmaster: send address changes to

"OUR LIFE", 108 Second Ave., New York, NY 10003

© Copyright 1999 Ukrainian National Women's League of America, Inc.

Printed by Computoprint Corp., 35 Harding Ave., Clifton, NJ 07011
Tel.: (973) 772-2166 Fax: (973) 772-1963 e-mail: computopr@aol.com

ЛІНА КОСТЕНКО

УСЕ МОЄ, ВСЕ ЗВЕТЬСЯ УКРАЇНА

...Буває, часом спінну від краси.
Спинюсь, не тямлю, що воно за диво, —
оці степи, це небо, ці ліси,
усе так гарно, чисто, незрадливо,
усе як є — дорога, явори,
усе моє, все зветься Україна.
Така краса, висока і нетлінна,
що хоч спинись і з Богом говори...

НІНА КОВАЛЬСЬКА

ПРАВА ЖІНОК

ДОПОВІДЬ, ПРОЧИТАНА НА XXV КОНВЕНЦІЇ СУА

Тема “круглого столу” — людські права жінок — є актуальною темою для будь-якої країни, незалежно від її досягнень у розбудові демократичного суспільства та рівня соціально-економічного розвитку. Говорячи про захист прав жінки у тій чи іншій країні, слід мати на увазі два аспекти — участь країни у міжнародній співпраці з цих питань та її внутрішню політику щодо забезпечення прав людини і, зокрема, прав жінки.

Права жінок — це невід’ємна частка загальнолюдських прав. Основними міжнародними інструментами захисту прав жінок є Конвенція ООН про ліквідацію всіх видів дискримінації щодо жінок та Бейджінгська платформа дій, яка увібрала в себе положення всіх документів ООН з прав людини, напрацьованих у рамках ООН за півстолітній період її існування. Важливою є роля Комісії ООН зі становища жінок та Комітету з ліквідації всіх форм дискримінації проти жінок у справі здійснення моніторингу за виконанням державами-членами взятих на себе зобов’язань стосовно захисту прав жінок.

Для України як європейської держави суттєве значення має співробітництво з Радою Європи з питань захисту прав людини і, зокрема, прав жінки. Рада Європи здійснює систематичний, дуже ретельний моніторинг за дотриманням державами-членами положень європейських документів у цій галузі.

Проте рівень забезпеченості прав жінок у конкретній країні залежить передусім від її державної політики у цьому напрямі. Тут слід врахувати різні фактори: політичну волю уряду сприймати і втілювати в життя міжнародні норми і стандарти в галузі прав людини, досконалість правової бази і ефективність практичних заходів на реалізацію існуючих законів, здатність економіки забез-

печувати певний рівень життя, ментальність народу, його історія, культура, релігія.

Курс на демократизацію суспільного життя був проголошений в Україні в перші ж дні її незалежності. Україні не бракує політичної волі для реалізації міжнародних зобов’язань щодо захисту загальних прав людини, зокрема, забезпечення прав жінки. За роки незалежності в Україні створено надійну правову базу захисту прав людини. Гарантом демократичного розвитку країни є прийнята в 1996 році Конституція України. Розроблені законодавчі акти відповідають міжнародним нормам і стандартам з прав людини. На реалізацію Бейджінгської платформи дій прийнято Національний план дій на 1997-2000 рр. Проводяться парламентські слухання з питань становища жінок. Проблеми жінок широко висвітлюються в засобах масової інформації, збільшується кількість жінок на високих посадах, серед депутатів Парламенту. Зростає число жіночих громадських організацій. Їх в Україні нині понад 70.

Разом з тим слід зауважити, що Україна сьогодні перебуває в процесі демократичних перетворень. Треба ще докласти багато зусиль для запровадження в життя законів, що приймаються для вдосконалення механізмів контролю за їх дотриманням.

Крім того економічні проблеми нинішнього перехідного періоду негативно позначаються, в першу чергу, на становищі жінок і дітей. Україну часто піддають критиці за повільні темпи економічних реформ. При цьому забувається, що Державну програму економічних перетворень практично започатковано в Україні у 1994 році. За короткий період що минув, відбулися певні позитивні зрушення, які можна було б узагальнити в такий спосіб: Завершено заплановану програму

приватизації малих і середніх підприємств. Їх нараховується нині в Україні близько 150 тисяч. Вони дають близько 8% ВВП, і на них працюють 6% активного населення країни. Корпоративний і приватний сектори мають тенденцію до зростання. Завершено перший етап земельної реформи — роздержавлення землі. Майже 6 млн. осіб у сільськогосподарських районах України отримали земельні наділи, що складають близько половини орних земель країни. Створюються приватні фермерські господарства через оренду землі. Їх налічується 36 тисяч. Однак закон про землю ще не прийнято. Відбувається процес лібералізації економічних відносин. Наприклад, у 1994 р. до 80% ціни ще регулювалися державою. Державні дотації у сфері послуг склали понад 90%. За час, що минув, здійснено складний і болісний процес переходу до світових — це сфера зовнішньої торгівлі — повністю лібералізована.

Закладено підвалини інфраструктури ринкової економіки — створено товарний, валютний, фінансовий, фондовий ринки. В процесі формування ринку цінних паперів.

Проте в повсякденному житті більшості населення країни ці позитивні зрушення не відчуються. Попри всі зусилля Уряду не вдалося стабілізувати виробництво, подолати фінансову

кризу, зупинити падіння життєвого рівня людей. Половина економіки країни уникає податків і виробляє дуже мало. Зростає заборгованість по виплатах зарплат і пенсій, поширюється безробіття. Відчувається гостра потреба інвестицій, прискорення реформ.

Від безробіття в першу чергу страждають жінки, які складають 80% безробітних України. В пошуках роботи, українські жінки виїжджають до інших, у першу чергу, сусідніх країн, поповнюючи лави нелегальних мігрантів. Частина їх влаштується на тимчасову роботу по догляду за дітьми, старими, хворими, виконують хатню роботу.

На цьому несприятливому соціально-економічному тлі виникло ганебне явище наших днів — торгівля людьми. Тисячі молодих жінок та дівчат з країн Східної Європи, в т. ч. з України стають здобиччю ділків від секс-бізнесу. У цьому зв'язку в Україні розгорнуто широку роз'яснювальну кампанію за участю громадських організацій при сприянні низки міжнародних організацій. Торгівлю людьми оголошено злочином і причетні до неї притягаються до кримінальної відповідальності. За нинішніх умов соціальної напруженості в суспільстві зростає роль громадських організацій, особливо жіночих, їх зусиль, спрямованих на творення громадянського суспільства.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ КНИЖКИ МІЛЕНИ РУДНИЦЬКОЇ В УКРАЇНІ

Довгим був шлях повернення Мілени Рудницької на Україну. Коли М. Рудницька була головою Союзу Українок — юридично не було України, хоч для тисяч членів організації Україна ніколи не переставала існувати, незважаючи на юридичний статус країни.

Померла М. Рудницька в Мюнхені. Проте, згідно із її заповітом її тіло перевезено при першій можливій нагоді на Україну. За стараннями сім'ї і відродженого Союзу Українок, восени 1997 року відбулося величаве перепоховання праху у родинну могилу на Личаківському цвинтарі. Сотні союзниць, серед них навіть десяток таких, що ще пам'ятали М. Рудницьку, віддали їй останню прислугу.

Союз Українок Америки не тільки прислав делегата на перепоховання, але зумів повернути Україні живу Мілену — у її словах. Наприкінці 1998 року вийшов, завдяки фінансовій підтримці Союзу Українок Америки, величавий 844-сторінковий збірник статей, листів, та документів Мілени Рудницької від 1919 до 1939 року.

Ціла епопея видання переповіджена у вступі до видання.

Книгу передала голові Союзу Українок України Атені Пашко, голова Союзу Українок

Америки Анна Кравчук в присутності головного редактора збірника Марти Богачевської Хомяк. Книга відразу полонила читачів, незважаючи на те, що ім'я Мілени Рудницької не надто відоме в Україні.

Перші читачі, познайомившись з деякими частинками книжки, відразу почали застосовувати аргументи знайдені у праці до сучасних обставин. В Україні, за відсутності традицій комерційного розповсюдження книжок, нові важливі книжки "презентуються" на зустрічах з автором чи редактором, який описує книжку і її важливість. Присутні, як і запрошені так і бажаючи, мають можливість виступити зі своїми коментарями про книжку, тему книжки, сказати чому вони так дуже хочуть прочитати дану книжку.

У Києві відбулися формальні презентації книжки. Одна відбулася у міському Осередку роботи з жінками на якій були присутні жінки що займають державні посади та голови жіночих організацій. Друга, дуже символічно, в Будинку Центральної Ради, з присутністю численних гостей, членів Парляменту, засобів інформації, політичних активістів, представників політичних партій, та науковців. З'їхались люди з цілої України, щоб першими побачити працю.

Подібні зустрічі відбулися у Львові та Івано-Франківську. Брала в них участь редактор та упорядник книги Мирослава Дядюк, працівник Історичного Державного Архіву у Львові, яка виявила досі незнані архівні матеріали та приготувала хронологію громадського життя Рудницької до 1939 року.

Особливе зацікавлення привертає постать М. Рудницької на східних землях, де її ім'я і її політична активність мало знані.

Презентації книги дали нагоду провести

офіційне вручення грамот і премій Ковалевих — за літературні праці — Юрію Андруховичеві, Софії Майданській, Оксані Забужко, та за наукову діяльність — Людмилі Смоляр.

Частину накладу книги розповсюджує Союз Українок України, значну частину накладу розсилає по бібліотеках та організаціях. В Америці книжку можна придбати через Союз Українок Америки.

Д-р Марта Богачевська Хомяк.

Д-Р СТЕФАНІЯ ПАВЛИШИН,

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА У СВІТОВОМУ КОНТЕКСТІ

Тема цієї статті здається надто глобальною, всеохоплюючою, придатною скоріше для дисертаційного дослідження. Але вона є безсумнівно актуальною, оскільки у відношенні до неї стикаються дві протилежні думки — переоцінки або недооцінки ролі української музики у порівнянні з світовою. Це торкається, зрештою, також інших видів мистецтва.

Тому вартує на прикладі одного з них — музики намітити принаймні в основних точках спільність і відмінність українських національних особливостей від світового, насамперед, європейського контексту. Почнемо від узагальнення: безсумнівною є рівнорядність розвитку цих різних культур на початковому і сучасному етапах — очевидно, при врахуванні різниці історичних обставин. Що ж було поміж тими крайніми межами?

Перші зафіксовані пам'ятки української музики походять з часів християнізації Русі. Це фрески у Софійському соборі в Києві (XI ст.), які зображують музикантів, як раніше вважалося — скоморохів, а за найновішими дослідженнями — професійних виконавців на інструментах. Нажаль, записаних музичних творів з цієї епохи не збереглося, хоч напевне у Київській Русі існував нотний запис, перейнятий з Візантії.

І вже майже в початках трагедія української нації переноситься на її культуру. Її здобутки перехоплюють ті народи, що поступово опановують руські землі. Так, пісня Х-го сторіччя до Богородиці вважається найстаршим пам'ятником польської професійної музики, хоч походить вона з Русі. Те ж саме відноситься, зрештою, до пізнішого факту — перенесення ікони Богородиці з Белзької церкви до Ченстохови, де вона стала найціннішою реліквією католиків.

Тут слід об'єктивно признати, що в іншому випадку, в наслідок історичних обставин ці куль-

турні пам'ятники взагалі б пропали. Адже територія Русі-України на протязі кількох віків підлягала нападам кочовиків зі Сходу, насамперед татарів. Вона була, і дотепер є буфером поміж Сходом і Заходом.

Тому записані пам'ятки професійної музики, а такою була тоді виключно церковна, ми маємо тільки від пізнього середньовіччя. Це були твори вокальні, хорові, від XV ст. вже багатоголосні. В характері своєму вони виходили з української народної музики, але техніка письма йшла від Західної Європи через Польщу. Разом з тим, український фолкльор є настільки яскравий, що він кладе свій відбиток не тільки на мелодику, але й на тип багатоголосся і розвиток, що походять від характерно української підголосковості.

Саме під впливом українських композиторів розвивається російська професійна музика: у XVII ст. в Росії діє Ділецький, у XVIII — Бортнянський і Березовський. Вони були послідовно і безцеремонно загарбані історією російської музики, і, у кращому випадку, їх окреслювали як "вітчизняних" композиторів, то є спільних для України і Росії. Це була велика кривда і втрата для української культури, тому що росіяни залишили для неї у XVIII ст. тільки Веделя, оскільки він в Росії не бував. Тимчасом Березовський отримав в Італії освіту рівночасно з Моцартом і його опера "Демофонт" з успіхом там виставлялася. Та замість йти далі до світової слави, він закінчив у Петербурзі життя самогубством.

Бортнянським захоплювалися на Заході як першим тут відомим "російським" композитором. Його твори виконувалися в середині XIX ст. в Парижі, про що ми знаємо, зокрема, з рецензій Берліоза.

Як же було насправді? Бортнянський і Березовський походять з центру української

співацької освіти XVIII ст. у Глухові, звідки були забрані до Петербурзької придворної капелі. Не мали відповідних умов для своєї праці, були принижувані, але принесли славу російській культурі, тому що Україна тоді своєї держави не мала. І тільки тепер ми можемо назвати речі своїми іменами і окреслювати Бортнянського і Березовського як “українських композиторів, що працювали в Росії”.

Так вони подаються не тільки в наших енциклопедіях, але, що відродно відзначити, і в деяких іноземних, зокрема, у Великій польській музичній енциклопедії 1979 року. До речі, тут можна зробити порівняння з національною окресленістю Шопена, батько якого був французом, і композитор ціле зріле життя прожив у Парижі, але помимо певних спроб залучити його до французької, а навіть до німецької (!) музики, він є польським композитором, про що свідчать як його музика, так особисті ствердження.

У Бортнянського і Березовського теж творчість свідчить про українські корені, але у XVIII ст. існувало поняття державности, а не національности. Тут принагідно скажемо, що помимо українського походження і українського характеру музики Чайковського ми не можемо зарахувати його до нашої культури, оскільки він сам вважав себе росіянином (подібно як один з найбільших письменників світу, Гоголь). Так само Мусоргський, російський композитор опирає свою творчість у більшості на українських джерелах. Взагалі, наш фолкльор настільки яскравий, що проникає до всіх народів Заходу, до творчості і найвизначніших композиторів зокрема, Бетовена (через графа Розумовського, сина українського гетьмана). Це тривало принаймні від кінця XVIII ст. і до сьогодні — від пісні “Іхав козак за Дунай” до “Щедрика”. Та це вже інша тема.

Повернемося до дальшого історичного розгляду. Чи знаходиться українська музика від кінця XVIII ст. на рівні з західною? У пізньому середньовіччі занепад Русі через історичні обставини спричинив відстань в часовому розвитку приблизно на два століття. Адаже західна Європа мала у XVI ст. Палестрину і Орляндю Ляссо. У XVII-му оперу та інструментальну творчість різних жанрів, а на Русі тільки з’явилася багатоголосна вокальна церковна музика. На межі XVIII та XIX ст. ця “відсталість” все ще існує; хоч Бортнянський і Березовський подали достойні зразки опер, це сталося на півтора сторіччя пізніше західної Європи і вже тоді, коли відбулася реформа Глюка і тріумфував Моцарт своїм “Дон Жуаном” і “Весіллям Фігаро”.

Що торкається інструментальних жанрів, то їх також започаткували Бортнянський і Березовський. Кінець XVIII ст. приносить першу українську симфонію — “невідомого автора”. Вона не сягає рівня симфонічної творчості Моцарта і Гайдна,

але є безсумнівно українською, спирається на фолкльорний матеріал. І нарешті, у 1950-ті роки з’явилася велике відкриття — 21-ша симфонія Овсяннико-Куликовського 1809 року, повноцінний масштабний твір, що виносив українську музику на світовий рівень. Симфонія була виконана, зафіксована, та через кілька років піднявся скандальний шум. Музикознавець, який знайшов цю партитуру в одеському архіві (Овсяннико-Куликовський був землевласником з цих околиць) заявив, що цю симфонію він написав сам.

Дотепер відгуки цього скандалу відзиваються у широкому світі (у 1997 році про це писав німецький музикознавець). Тому слід нагадати, що у Києві і була зроблена перевірка — іспит відкривачу, чи то, за його твердженням, автору симфонії. Він не спроможний був нічого написати, ніякої мелодії, теми, не кажучи вже про величезну партитуру для оркестри. Так що йому не вдалося посміятися над українською культурою.

У XIX-му сторіччі ми маємо вже багато композиторів і насамперед, клясика української музики Лисенка. Ми окреслюємо його як основоположника головних жанрів — опери, різних видів вокальної, а також інструментальної творчості, зокрема фортепіанної. Ще перед Лисенком Гулак-Артемівський створив “Запорожця за Дунаєм”, та це не була опера в повному розумінні, а “співогра”, де співи перемижуються з розмовними діялогами. Вже у XX ст. Людкевич інструментував її наново і дописав “турецьку” дію. Лисенко оформив музику “Наталки-Полтавки”, яка відноситься до цього ж жанру.

Тому об’єктивно беручи, ми в ту епоху ще “відстаємо” на кілька десятиліть, бо XIX сторіччя є часом розквіту музики Австрії, Німеччини, Франції, Італії (Бетовен, Шуберт, Шуман, Вагнер, Брамс, Берліоз, Бізе, Верді та багато інших). Поза тим, аж до XX ст. ми були цілком невідомими у світі. Оперу Лисенка 2-ої половини XIX ст. (“Тарас Бульба”, “Різдвяна ніч” та інші), грандіозні вокально-симфонічні твори Людкевича початку XX ст. — “Кавказ” і “Заповіт” за Шевченком належать до вершин української музики, але для сприйняття поза Україною вони є занадто окреслено національні, патріотичні. Зробімо порівняння. Деяко раніше виступили зі своїми операми представники інших слов’янських культур — Монюшко, Сметана, Дворжак, але їх опери мало відомі у світі, також через суто національну тематику. Пробилися тільки дві російські — “Борис Годунов” і “Князь Ігор”. Очевидно, тут слід брати до уваги і масштаб таланту.

У зв’язку з тим виникає питання геніальності. Мусимо бути об’єктивні і ствердити, що українська музика генія ще не мала. Порівняймо — польська дала тільки Шопена, але не були ними ні Шимановський, ні сучасні Лютославський чи Пен-

дерецький (до речі — українець за батьком). Поняття геніяльності не окреслюється однозначно, але певним є, що воно вміщує в собі нове, вперше відкрите, те, що веде вперед. У нас напевно генієм був Шевченко, можливо — Франко, і Архипенко за міжнародним визнанням.

Може були б ними Березовський і на межі XIX і XX ст. Січинський, але не мали умов для розвитку свого творчого потенціалу. Адже українці і в XX ст. не мали своїх оперних театрів, симфонічних оркестрів, філярмоній. На одній із масштабних українських імпрез у США в 1989 р., де серед 5000 учасників було немало американців, з естради прозвучали такі слова: “ми маємо двох геніїв української нації, це Шевченко та ... Івасюк!” Таке ствердження може приголомшити кожного, хто хоч трохи знає українську культуру і музику. Боюсь, що американці мало знайомі з поезією Шевченка (дивімося на факти реально), а коли вони почули кілька пісеньок Івасюка, то не мали високого поняття про нашу націю.

Не збираюсь тут знецінювати Івасюка — адже він став патріотичним символом. Історія все ставить на свої місця і колись розкриті факти його біографії скажуть самі за себе. Тут йдеться про музику — а це є кілька, давно вже не модних “шлягерів”. Зрозуміло, що українців захоплює “Червона рута” бо вона спирається на нашому фолкльорі. Але ж естрадна музика дуже швидко міняє своє обличчя — те, що любили в цьому жанрі наші батьки, чуже нам і цілком байдуже нашим дітям. Тому що саме естрадна “легка” музика є безпосереднім відбитком нашого життя і способу мислення, які щораз швидше, буквально що кілька років міняються, підлягають моді. Тільки класична музика є незмінним здобутком нації, з якою рахуються інші народи.

То ж радіймо вмінню наших естрадних музикантів пристосовуватися до пануючої моди та ще й вносити у цей жанр певні українські риси. Але шануймо себе і не принижуймо свою культуру, вважаючи це нашою етикеткою, нашою пропозицією для світу.

Завершуючи ці роздуми оцінкою сучасної ситуації, треба мабуть почати від того, що першим українським композитором, якого твори стали відомими у широкому світі, був Василь Барвінський. Сталося це мабуть тому, що його фортепіанні п’єси були опубліковані віденським “Універсальним видавництвом” і у 1920-ті роки дійшли навіть до Японії. Варто також згадати, що за нахилом Барвінський був новатором, у перші роки XX ст. започаткував техніку письма, що тільки опісля стала відомою на Заході (це сонористика — на кілька років пізніше в американського композитора Коуела і метро-ритмічний спосіб розвитку у німецького композитора Бляхера, аж у 1950 році).

Та Барвінський не опублікував своїх спроб і свідомо звернувся до українського фолкльору, вважаючи першою необхідністю створити національний музичний фонд. XX сторіччя ставить українську музику на рівні з світовою. Ми маємо симфоністів Ревуцького і Лятошинського, останнього також як автора опери “Золотий обруч” за Франком. Цікаво і повноцінно розвинулися всі жанри української музики. Вона йде в ногу не тільки з найновішими досягненнями сучасності. У галузі композиційної техніки українські творці вносять тут і своє нове слово. До найбільш відомих на Заході належать Сільвестров, Станкович, Скорик (у якого, до речі, вчилися найвизначніші композитори молодого покоління; тільки у Львові слід назвати Ланюка і Козаренка).

Нарешті, треба згадати і зростаючу роль жінок у музичній творчості. Дотепер існують теорії, що з будови мозку жінки виводять її неспроможність створювати масштабні, логічно збудовані твори.

Запереченням цього є недавно відкрита і дуже модна тепер хорова творчість німецької монахині раннього середньовіччя, Гільдегарди. Це неодмінно засвідчує роллю сприяючих життєвих умов для освіти і творчості. І воно відноситься й до української музики в цілому. Вона розвивалася у час розквіту Київської Русі, мала свої проблеми в період вікової пригніченості і вибухнула високим полум’ям у наш час. Ми маємо не тільки композиторів, але й композиторок найвищого рівня. Згадаємо тільки одну — Лесю Дичко, яка є найвизначнішою представницею хорового жанру в українській музиці. Її перу належить також глибока духовна музика, літургії.

Не можна забувати також українських композиторів діаспори. У США найціннішу духовну і взагалі вокальну музику пише Ігор Соневицький. Натомість Леонід Грабовський і Вірко Балей є дуже сучасними за музичною мовою. В Парижі Мар’яна Кузана вважають французьким композитором, його твори виконуються там на телебаченні, по радіо, на оперній сцені. Але він написав і багато українських за тематикою — на тексти Шевченка, про чорнобильську трагедію. Це тільки окремі приклади сучасних творців.

Українська нація має величезний творчий потенціал у галузі мистецтва, зокрема музики. Він розвивається навіть у важких умовах сьогоденного існування. Його треба не тільки підтримати, але й вміло популяризувати, виносити цю творчість у світ, друкувати її і виконувати, грати і співати, записувати на платівках. Тому що культура, література і мистецтво, зокрема музика, є тою основою, на якій збереглася українська нація, не загинула навіть у найважчі часи чужої неволі.

ПОЧЕСНІ ЧЛЕНКИ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ОЛЬГА ТРИТЯК

Народилася у Мукачеві на Закарпатті 20.01.1923 р. Батько Іван Вислоцький брав участь у Визвольних Змаганнях, був призначений до охорони Уряду в Україні. Коли Уряд перебував у Вінниці, батько — син священика із Галичини, одружився з Надією Олексіїв, дочкою Вінницького судді. Коли з півночі наступали більшовики, батьки опинилися на Закарпатті, яке в той час належало до Чехословаччини.

Народну школу закінчила в Богуміні на Шлеську, куди батько був службово перенесений. Читати і писати українською мовою мене навчила моя мама вдома.

У 1936 р. родичі переїхали до Самбора в Галичині.

1942 р. я закінчила Учительський семінар у Самборі. Того ж року одружилася з Володимиром Тритяком, скрипалем, учителем музики. У 1944 р. почалася наша мандрівка на захід, перебували ми в переселенчих таборах в Німеччині, відтак з малими дітьми Юрієм і Мартою переїхали у 1948 р. до Парагваю. 1952 р. мали змогу прибути до США. В Америці я працювала в Белл Тел Ко книговодом до пенсії.

У 1960 р. я вступила до 11-го Відділу СУА в Трентоні, Н. Дж., де займала різні пости. У 1975 р. зорганізувала 19-ий, тоді молодечий Відділ. У 1977 р., як голова 11-го, враз з 19-им Відділом зорганізувала виставку і майстерню писання писанок, вперше в нових приміщеннях Н. Дж. Стейтового Музею, в Трентоні. Перенесена в праці Компанією до Кренфорд, Н. Дж. вступила до 86-го Відділу. В Окружній Управі Нью Джерзі, займала різні пости, була головою 1985-1986 року.

Як голова Округи Н. Дж. у травні 1986 р. на Конвенції Стейтової Федерації Жіночих Клубів внесла надзвичайну резолюцію у справі помочі потерпілим від трагедії в Чорнобилі. Резолюція була прийнята і переслана Президентові та представникам уряду.

Коли у 1987 р. відновлено будинок Американського Музею імміграції на Елліс Айленд — зорганізувала збірку речей-експонатів серед українських іммігрантів, які приїхали до Америки перед Другою світовою війною — для покращання української репрезентації.

У 1987-1993 рр. була виховною референткою Головної Управи СУА. 1988 р. заініціювала цілоденну захоронку — Дей Кер Сентер при церкві св. Івана Хрестителя в Ньюарку, Н. Дж.

У 1991 р. зібрала понад 1250 книжок з ділянки дитячої літератури, друкованих українською мовою у п'ятнадцяти державах поселення українців. У 1992 р. була присутня на відкритті вис-

Ольга Тритяк. Olga Trytyak.

тавки тих збірок — у вересні в Львівській науковій бібліотеці ім. В. Стефаника та в жовтні у Державному музеї літератури в Києві. СУА подарував ті збірки враз із їх каталогами, виданими у Львові.

У 1993 р. придбала збірку книжечок для дітей, для бібліотеки виховної референтури СУА, а саме: 450 виданих в Україні і 425 в діаспорі.

З нагоди Міжнародного Року Родини зорганізувала Міжнародний конкурс СУА для дітей і молоді. 331 учасник із восьми країн та України взяли участь у цьому проєкті. Нагороджені твори видані книжкою "Рік Родини 1994", яку одержали всі учасники конкурсу.

У 1995 р. зорганізувала висилку видань СУА і журналів "Наше Життя" до 46 Педагогічних інститутів України.

Успіх першого Міжнародного конкурсу СУА заохотив зорганізувати наступний у 1998 р. Тема "Природа і ми" зацікавила 693 учасників із семи держав діаспори та України. Кращі твори із цього конкурсу увійшли до книжечки під назвою "Природа і ми". Так як і попереднього конкурсу, відвідала дітей у школах України, щоб особисто роздати їм грамоти, книжечки та нагороди.

Я вдячна усім, хто допомагав мені завершити ті проєкти: Головні Управі і відділам СУА, українській громаді за фінансову підтримку, моїм дітям і внукам та приятелям. Щире Вам усім спасибі!

Дякую за почесь, яку надав мені СУА.

Ольга Тритяк.

ІРИНА РУСНАК

Ірина Руснак. *Iryna Rusnak.*

Ірина Руснак народилася 11 серпня 1921 р. в с. Дора, Надвірнянського повіту, Станиславівської області, де батько о. Михайло Ганушевський був парохом. У 1927 р. родина переїхала до села Угорники біля Станиславова. Середню освіту одержала в Українській приватній гімназії УПТ (Українського Педагогічного Товариства) "Рідна Школа" в Станиславові. Не маючи змоги продовжувати навчання, записується на дев'ятимісячний курс домашнього господарства сестер Василянок у Станиславові. У 1940 р. виїжджає на еміграцію до Сянока, на Лемківщині. В Кракові закінчує курс секретарювання (машинописання і стенографія) і працює в окружній Рільничо-Торговельній Кооперативі, т. зв. "Союзі" в Сяноці до кінця 1941 р. 1942-1943 рр. працює у Допомоговому Комітеті в Станиславові. У 1943 р. закінчує курс садівничок у Брюховичах біля Львова і Український Допомоговий Комітет у Станиславові призначає її інспектором садків Станиславівщини. 1944 р. знову виїжджає на еміграцію і в таборі переселенців у м. Регенсбург навчає машинописання в Торговельній Школі. До Рочестеру, США приїхала у 1951 р., 5 років працює в Art Craft Optical, а від 1956 р. до 1983 — у фірмі Істман Кодак і там проходить курси праці на комп'ютерах і електрографії.

Від молодих літ активна у гімназійному Науковому кружку, а опісля в жіночих організаціях, які через воєнну хуртовину змінювали свої назви і місця. Це були: Союз Українок в Угорниках під проводом мами Ірини Ганушевської, Жіноча Служба в Сяноці під головуванням сенатора Олени Кисілевської та Жіноча Секція при Освітньому Товаристві в Станиславові під головуванням Амалії

Рублевої. Ірина Руснак займає пост організаційної референтки на Округу Станиславівщини, там організує "Дівочу ланку" для молодих дівчат у Станиславові та очолює її аж до одруження з Мироном Руснаком у 1943 р. і переїздом до Львова. 1944 р., виїхавши до Німеччини, включається до Об'єднання Українських Жінок Німеччини під проводом Ірини Павликовської, а по приїзді до Америки в 1951 р. вступає до Союзу Українок Америки під проводом Олени Лотоцької та стає прихильницею створення Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО).

У 1951 р., після приїзду до Рочестеру, Н.Й., стає секретаркою ініціативного комітету організування Відділу Союзу Українок Америки ч. 47. У тому Відділі займає різні пости: її вибирають секретаркою, скарбником, заступницею голови, музейно-мистецькою, господарською, культурно-освітньою і пресовою референтками. В роки — 1982-1988 та 1994-1999 займає пост голови Відділу. Працює в Окружній Управі Північного Нью-Йорку, де займає різні пости, а у 1976 і 1977 рр. обрана головою Округу. В той же час є членом Головної Управи СУА і Управи Українського Музею в Нью-Йорку. Вибрана Конвенціями СУА на пост музейно-мистецької референтки в Головній Управі СУА і працює на тому пості три каденції (9 років). На Конвенціях СУА була головою Президії Конвенцій — XIX у Філядельфії 1981 р.; XX у Нью-Йорку, 1984 р.; XXII в Дітройті 1990 р. і XXIV у Філядельфії 1996 р.

1964 р. в Рочестері організувала гурток книголюбів, який є активним до сьогодні, а в 1989 р. — Клуб сеньйорів "Зустріч".

1979 р. від СУА організує Комітет збереження української спадщини в Рочестері, який у 1983 р. переорганізовується на Осередок української спадщини "Мозаїка" враз із крамничкою. Ірина Руснак всі ті роки була головою Комітету, а від 1983 р. вела ще й крамничку.

У 1985-1989 рр. активно включається до Комітету Гарвардського Проєкту і виконує обов'язки фінансової референтки, зібравши понад 150 тисяч доларів.

Ірина Руснак — прихильниця СФУЖО і делегатка від СУА. Брала участь у V, VI, та VII Конгресах СФУЖО в Торонто, Канада. 1992 р. з рани СУА вибрана до Управи СФУЖО на п'ятирічну каденцію, як референтка народного мистецтва. У тому часі серед інших завдань підготувала довідник: "Українські музеї та колекції в Західній діаспорі", який видало СФУЖО. 1997 р. на VII Конгресі СФУЖО в Торонто Ірину Руснак вибрано до Контрольної комісії СФУЖО на п'ятирічну каденцію.

Закінчення на стор. 25

**XXV КОНВЕНЦІЯ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ
У ФОТОГРАФІЯХ**

ДІЯЛЬНІСТЬ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Завершується ХХ століття, яке було наповнене різними історичними, політичними і культурними подіями. Людство стоїть на порозі нового століття — ХХІ. Поступово змінюється світ і погляди на нього. Від недовіри і конфронтації країни Європи переходять до взаємоспівпраці. Громадяни Європи, чоловіки і жінки європейського континенту мають реальну можливість втілити ідею загальноєвропейського дому, про що в свій час мріяли батьки-засновники західноєвропейської інтеграції.

Сьогодні створюється нова Європа на принципах свободи, демократії і ринкової економіки. В сучасних нових геополітичних реаліях йде поступова інтеграція країн Європи. 1990 рік став роком Європи. Відбулися значні політичні зміни на цьому континенті і політична карта Європи змінилась. Розвалився колишній соціалістичний табір, Варшавський Договір, розпався колишній Радянський Союз і з'явилися нові незалежні держави, які входили до його складу.

До таких держав належить і Україна. Шлях до цієї незалежності був тривалий і складний, але український народ не розчинився, не асимілювався серед інших народів різних імперій, до складу яких він входив. Лише після Другої світової війни всі українські етнічні землі воз'єднані у складі єдиної держави і саме у такому вигляді їх успадкувала незалежна Україна. 1 грудня 1991 року на загальнонаціональному референдумі народ України в своїй більшості підтримав Акт проголошення незалежності України. Відкрився шлях до розвитку незалежної держави. І з цього часу Україна почала формувати свою зовнішню і внутрішню політику в нових умовах, в новому геополітичному просторі.

Сьогодні незалежна Україна робить перші свої кроки на шляху державотворення. В цей складний час, пов'язаний з різними труднощами, національна ідея повинна консолідувати українське суспільство, згуртувати націю для реалізації завдання розбудови національно-культурної духовності українського народу. І певна роль у формуванні національної свідомості, в знайомстві з історичною спадщиною, а також з національною ідеєю відводиться і різним соціальним інститутам, жіночим організаціям, які активну участь приймають у міжнародних зв'язках різних країн, в європейській інтеграції.

З процесом перебудови і проголошення незалежності України пов'язується виникнення неурядових жіночих організацій. З цього часу набирає силу сучасний жіночий рух. Важливе місце у жіночому русі України займає Союз Українок, який вважається правонаступником українського жіно-

*Одеські наукові жіночі студії, Одеса, 1997 р.
Ліворуч: Марта Богачевська-Хомяк, Світлана Василенко,
Людмила Урц.
Women's studies, Odessa, 1997.*

чого руху, має свою давню історію. Біля витоків українського жіночого руху стояла письменниця Наталія Кобринська, видатна жінка, борець за права для жінок. Від створеного нею Товариства українських жінок у 1884 році веде своє літочислення український жіночий рух. Мета Союзу Українок — об'єднання українських жінок для відродження демократичного жіночого руху, святинь, національних ідеалів і духовної культури, виховання молоді, яка була би здатна розбудувати правову демократичну українську державність.¹

За останній час Союз Українок провів ряд науково-практичних конференцій в різних регіонах України (Львів, Ужгород, Дніпропетровськ) по тематиці: "Українка і демократія", "Жінки України: історія і погляд в майбутнє" та інші.

Під егідою Союзу Українок проводяться дослідження місця і значення жінок у нашому суспільстві, аналізується громадська діяльність жінок України. Ця добровільна всеукраїнська громадсько-просвітницька жіноча організація проводить також широку просвітницьку, благодійницьку та суспільну діяльність, а також плідно працює на міжнародному рівні з жіночими організаціями. Діяльність жінок Союзу Українок в деяких аспектах подібна до праці жінок, які активно працюють в європейських фондах, займаються благодійною діяльністю, а також різними аспектами суспільної діяльності. Все це також буде сприяти інтеграції України в Європу.

Україна поступово налагоджує конструктивні контакти та взаємовигідні стосунки на Заході і Півдні, які активізувалися в останні роки.

Активізувались контакти та співробітництво з іншими державами Європи: Словаччиною, Польщею, Латвією, Литвою, Естонією, а особливо — Німеччиною, яка була і є природним партнером України на європейському континенті. З Румунією підписано широкомаштабний договір про дружбу і співробітництво. Геополітичне, природне місце України в Європі, її економічний і науковий потенціал засвідчує те, що за умови зваженої, збалансованої, активної та ініціативної політики наша держава займає відповідне місце на європейському континенті. На цьому фоні нової Європи, до якої прагнуть як відомі європейські політики так і громадяни цього континенту, дуже важливе значення має народна дипломатія, особисті контакти, обміни, зустрічі політиків, представників громадських, недержавних організацій і представників жіночих організацій. Для інтеграції необхідна інформація і плідна робота політиків, громадських діячів, науковців та інше.

Союз Українок в Україні має добрі стосунки з українськими жіночими організаціями Прибалтики. В кінці листопада 1998 року в Естонії відбулася конференція, присвячена 100-річчю українських громад та 10-річчю Українського Земляцтва в Естонії. В її роботі взяли участь і представники Союзу Українок України. В цьому зібранні приймали участь державні та політичні діячі України, а також Товариство культурних зв'язків з українцями за кордоном.² В Естонії українські громади, як і представники інших національностей, відчувають турботу й прихильність уряду, інших державних структур. В цій країні активно працює Союз Українок України. Все це безумовно сприяє тому, щоб народи цих держав жили в злагоді й мирі, мали всі можливості для реалізації своїх життєвих та духовних потреб, інтегрувалися до нової об'єднуючої Європи на принципах свободи та демократії.

В контексті європейської інтеграції, до якої прагне Україна і яка поступово входить в різні європейські структури дуже цікавим є досвід країн Європи в аспекті участі жінок в урядових структурах, у діяльності в парламентах, де вони займають гідне їм місце. Так, в країнах з високим рівнем жіночого представництва в структурах влади (Фінляндія — 39%, Норвегія — 35,8, Швеція — 33,5, Данія — 33%)³ краще вирішуються проблеми екології, освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, соціального миру. В парламенті Данії у 1995 році працювало 33 відсотка жінок, на міністерському рівні — 35 відсотків. У цій країні в свій час були зроблені певні кроки до основного принципу демократизації, жінки в Данії працюють в різних владних структурах і реально відбувається демократія в суспільстві. В Данії плідно працює Рада з рівних прав чоловіків і жінок, яка надає допомогу в забезпеченні рівних можливостей для

усіх громадян суспільства. Ця Рада контролює виконання міжнародної конвенції прав жінок, законів (наприклад, закону про рівну оплату праці), розглядає скарги окремих осіб, які стосуються дискримінації жінок, організує конференції. Подібні організації, як Рада з рівних прав чоловіків і жінок, у Данії почали створювати ще багато років тому після ратифікації парламентом Конвенції ООН з прав людини. Ці організації створювались з ініціативи уряду країни.⁴

А як на цьому фоні виглядає участь українських жінок в політичних і владних структурах України? Ще у 1980 році Україна ратифікувала Конвенцію про ліквідацію усіх форм дискримінації щодо жінок.⁵ Але реальність від практики була далека. Так, розглядаючи питання діяльності жінок України в парламенті слід підкреслити, що в політичній діяльності жінки менш активні ніж в інших розвинутих країнах Європи. На період 1995 року в українському парламенті було тільки чотири відсотки жінок (у тринадцятому скликанні Верховної Ради України було — 17 жінок — народних депутатів).⁵ Ні одна з них не очолювала постійну Комісію Верховної Ради України. Навіть комісіями з питань охорони здоров'я, материнства і дитинства; з питань духовності і культури керували теж не жінки.

В липні 1995 року на парламентських слуханнях у Верховній Раді України розглядалось питання про ратифікацію Конвенції ООН про ліквідацію усіх форм дискримінації стосовно жінок, а також відповідні пропозиції Комісії з питань прав людини і інші. Перед тим як це питання було розглянуто на парламентських слуханнях у Верховній Раді України воно було напередодні детально розглянуто на засіданні комітету по підготовці парламентських слухань, а також вивчалось експертами Ради Європи, куди Україна увійшла в кінці 1995 року. 9 листопада 1995 року Україна приєдналася до Статуту Ради Європи, підписала європейську Конвенцію з прав людини, документи до неї.

В кінці ХХ століття все помітніше зростає роль жінок в політиці на європейському континенті. За лідерами-жінками європейського континенту нам бачиться, майбутнє політики, оскільки їх вплив у суспільстві надзвичайно великий і діяльність багатьох з них на державному рівні знайшла широке визнання серед громадян країн де вони активно працюють і займають високі посади. Україна, яка знаходиться в центрі Європи прагне до європейської інтеграції від економіки до політики, до політичної єдності континента. І мабуть, в недалекому майбутньому жінки України, їх лідери-жінки теж будуть відігравати певну роль на державному рівні, в європейській політиці.

1995 рік був багатий на події в міжнарод-

ному жіночому русі. В серпні 1995 року жіночі організації України мали змогу зустрітись з учасницями Поїзду миру "Гельсінки-Пекін". Цей поїзд миру активно цікавився Верховною Радою, урядом України, численними жіночими організаціями України.

У вересні 1995 року під егідою ООН у Пекіні відбулася четверта всесвітня конференція жінок з порядком денним: "Дії в інтересах рівності, розвитку й миру". На ній було розглянуто питання реалізації Конвенції ООН "Про ліквідацію усіх форм дискримінації щодо жінок". На цій міжнародній жіночій конференції у Пекіні з України була урядова делегація і майже п'ятдесят жінок, які репрезентували весь політичний спектр нашої Держави.⁶ Зустрічі з представниками різних країн світу, виступи лідерів жіночих організацій України на різних міжнародних конференціях сприяють зміцненню стосунків України із світовою громадськістю, піднімають авторитет держави.

Жіночі організації України, а в тому числі і Союз Українок, активно приймали участь у Всеукраїнській конференції "Стратегії 4-ї всесвітньої конференції зі становища жінок і програма дій в Україні", яка проходила в червні 1996 року під егідою ООН. Союз Українок в рамках цієї всеукраїнської конференції проводив круглий стіл: "Участь жінок в розбудові української держави". Теми для обговорення були різні, а саме: Роль жінок в утвердженні української держави (історичний аспект); Жінка і законотворчий процес; Жінка і управління державою; Жінка — вихователь молоді генерации патріотів української держави; Участь жінок у проведених політичних кампаніях в Україні та місцевому самоуправлінні. А через декілька днів в Україні була прийнята Конституція — основний закон нашої держави, таким чином завершився п'ятирічний конституційний процес в Україні.

Проблема рівноправ'я жінок і чоловіків була в центрі уваги і в подальший період в Україні. Так, в листопаді 1996 року був проведений семінар на тему: "Рівноправ'я жінок і чоловіків, як фундаментальний принцип демократичного суспільства. Роль жінок у державотворенні", організований Радою Європи, Організаційним комітетом по реалізації Пекінської декларації і Платформи дій, ухвалених IV Всесвітньою конференцією зі становища жінок при Кабінеті Міністрів України, Міністерством закордонних справ України, Міністерством України у справах сім'ї та молоді та іншими жіночими організаціями України. В роботі конференції приймали участь жіночі організації: Спілка жінок України, Міжнародна організація "Жіноча Громада", Всеукраїнський Союз Українок. Цей семінар надав можливість ознайомитись з європейським досвідом по цьому питанню, висвітлити проблеми і їх рішення в Україні, представити свої рекомендації

від жіночих організацій уряду України, повернути до цього питання увагу.

В останні роки жіночий рух України активізував свою діяльність. Так, в Одеській області в грудні 1997 року були проведені Одеські наукові жіночі студії, де з доповіддю виступила Марта Богачевська-Хомяк — доктор, професор історії університету Джорджа Вашингтона, заступниця голови Союзу Українок Америки. Її доповідь з питання: "Теорія фемінізму: особливості та тенденції сучасного розвитку", а також практичний матеріал із життя жіночих організацій приніс певні результати в теоретичній, практичній роботі науковцям, практикам, лідерам жіночих організацій. В роботі "круглого столу" виступали і члени Одеського відділення Союзу Українок, а це: Світлана Василенко — кандидат історичних наук, доцент катедри українознавства Одеської морської академії, заступник голови Одеського відділення Союзу Українок ("Політична та державна діяльність жінок в Європі"); Валентина Пилипенко — кандидат історичних наук, доцент катедри українознавства Одеської державної академії будівництва та архітектури, член Одеського відділу Союзу Українок ("Жіночий фактор в національно-культурному відродженні України") та інші. Все це безумовно сприяло і активізації діяльності Одеського відділу Союзу Українок. Головою цієї організації — Світлана Мельник, директор української гімназії № 7, в якій постійно проходять семінари, відкриті заняття для вчителів м. Одеси, а як лідер Одеського відділу Світлана Мельник дуже відома, поважана людина у нашому морському місті, вона підтримує тісні контакти з Союзом Українок Канади, Австралії та інших держав, а також з їх лідерами, активістами і у тому числі з Мартою Богачевською-Хомяк (США).

Активіст Одеського відділу Союзу Українок — Тетяна Ананченко, доцент катедри українознавства та культурології Одеського університету вже три роки веде на обласному радіо передачу "Сторінками української духовності", яка має великий позитивний резонанс в Одесі, все це безумовно сприяє впровадженню української мови, інтересу до культури, історії, до історичних, літературних діячів, до історії жіночого руху і інтеграції до європейської спільноти.

У 1998 році членки Союзу Українок України навчалися в Києві на семінарі, напередодні парламентських виборів-98, що був організований Міжнародним Інститутом США, який є недержавним, некомерційним і покликаний сприяти просуванню демократії в усьому світі, що безумовно виконує свої завдання і залучає українське жіноцтво до процесу вироблення політики своєї держави за допомогою спілкування з обраними ними посадовими особами, народними депутатами

ДОКИ МАТИ ЖИВА...

Догоряє зоря без тепла угорі,
Гаснуть тихо в розлуці старі матері.
Поспішайте до них і в сніги, і в жнива!
Доки мати жива, доки мати жива...

Чим живуть матері, як їх серце болить?
Що не вічні вони, не забудьте й на мить.
Пам'ятайте, бо зайві вже будуть слова:
— Доки мати жива, доки мати жива...

Падолистом і мій облітає садок.
— Чом сумуєш? — шепоче осінній листок.
Десь гірчать чебреці, спочива сон-трава...
Доки мати жива, доки мати жива...

ВИСЛОВЛЮЄМО ЩИРИ СПІВЧУТТЯ
ГОЛОВІ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ ІРИНІ КУРОВИЦЬКІЙ
І ДОВГОЛІТНЬОМУ АДМІНІСТРАТОРОВІ ЖУРНАЛУ “НАШЕ ЖИТТЯ”
НАТАЛІЇ ДУМІ
З ПРИВОДУ ТЯЖКОЇ ВТРАТИ – СМЕРТИ МАТЕРІ
Б.П. МИХАЙЛИНИ КНИШ

8 ЛИПНЯ 1999 р.

Головна Управа Союзу Українок Америки,
Редакційна Колегія “Нашого Життя”.

Верховної Ради України, а також активної їх участі в передвиборчій кампанії до Верховної Ради України та інших місцевих Рад.

У чотирнадцятому скликанні (на період 1998 року) Верховної Ради України вже було обрано 32 жінки — народними депутатами, тобто в двічі більше ніж в попередньому, що складає приблизно 8%, але треба пам'ятати що в Україні — 54 відсотків населення — жінки, враховуючи це, потрібна величезна робота, щоб залучити жінок до політики, до державотворення, вчити їх підтримувати, вивчати європейський досвід, що вже поступово робиться на місцях, завдяки жіночим організаціям і різним фондам.

Шляхи співпраці “Україна-Захід” можливо вирішувати не тільки через конкретні програми, але і через засоби інформації. Поки що у нас немає інформаційної системи. Сьогодні, на нашу думку, повинен бути створений банк інформації стосовно жіночих організацій в Україні, жіночого руху, а також розвитку його в інших країнах і діяльності міжнародних жіночих організацій для сумісної співпраці жіноцтва різних країн світу. В цьому контексті важливі обміни жіночих делегацій, жіноч-науковців, які працюють в цьому аспекті. Це буде сприяти взаємоспівпраці, взаєморозумінню країн Європи і світу.

Сьогодні важливе значення має створення системи підтримки молодих науковців, які займаються науковими розробками з проблем, які пов'язані з розбудовою Української держави, європейським процесом і Україною, європейською

системою освіти, місцем жінки в політичному житті та історією жіночого руху в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пашко А. Союз Українок у жіночому русі // Жінки України: сучасний статус і перспективи. Міжнародна науково-практична конференція, Одеса, червень, 1995. Тези доповідей. — К.: ІСДО. — С. 6-7.
2. Українці в світі. В Естонії, як удома // Українка. — 1998. — грудень. — № 7.
3. Смоляр Л. Жінка в системі політичної культури України // Жінки України: історія, сучасність та погляд у майбутнє. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 2-5 листопада 1995 року. — Дніпропетровськ: Поліграфіст, 1996. — С. 75.
4. Василенко С. Проблеми і перспективи участі жінок в політичній, культурній сферах в аспекті європейської інтеграції. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 4-5 листопада 1995 року. — Дніпропетровськ: Поліграфіст, 1996. — С. 91.
5. Довідка про виступи народних депутатів на пленарних засіданнях Верховної Ради України тринадцятого скликання // Голос України. — 1998. — 21 березня.
6. Жінки усіх країн, єднайтеся! Інтерв'ю з Ніною Карпачовою, заступником голови Комісії Верховної Ради України з питань людини, національних меншин і міжнаціональних відносин вів Володимир Савцов // Голос України. — 1996. — 9 серпня.
7. Бажан І. Мужские игры на женском фоне // Зеркало недели. — 1998. — 25 апреля.

Зберігаємо правопис автора.

ОСТАННЄ ЛІТО В УКРАЇНІ

(Продовження)

По довгій і тяжкій подорожі з Харкова в Чоповичі, що на Житомирщині, ми нарешті опинилися у рідному домі, на клаптику землі, яку називали своєю.

Дім, де народилися і мама і я, був побудований моїм дідусем — аптекарем ще вкінці минулого століття на високому горбі, звідки відкривався гарний вид на містечко і околиці. Від вулиці дім відділяли високі, стрункі тополі та лапчасті каштани. Великий сад, що його дідусь сам насадив і виростив, спускався з горба в долину аж до саджалки, де росли великі, розлогі верби. З цим садом пов'язані найкращі спомини мого дитинства. Я любила його і знала в нім кожне дерево, всі закутки, кожний кущ.

Зразу на другий день, трохи відпочивши з дороги, я поспішила оглянути сад, чи щось у ньому змінилось. Дерева вже набрякали бруньками, заповідалися цвітом. Весна швидко входила у свої права, настали лагідні, соняшні дні, зазеленіла трава, повисихали від болота дороги. В саді дідусь утримував великий город і з весною було багато роботи. Я охоче помагала. Так приємно було вдихати запах вологої, сонцем нагрітої землі, відчувати пружність свого тіла.

Вже в першу неділю ми з мамою вибралися до церкви. В Чоповичах ще стояла стара, колись гарна, церква якраз навпроти нашого саду, але пограбована, понищена при радянській владі, стояла замкненою впродовж довгих років. Тому тепер Службу Божу відправляли у великій залі місцевого клубу. Внаслідок переслідувань релігії урядом, нам не доводилось бути в церкві за винятком одного разу з моєю бабунею в Іванівці, на Донеччині, коли мені було 5 років. Запам'яталося, як бабуся підстеляла мені свою широку спідницю, коли ставали на коліна, мов крізь сон пригадувалися свічки, ікони та церковний спів.

Із хвилюванням вступили до церкви, яка була заповнена святково зодягненим людом. Всюди мигтіло світло тоненьких свічок, повітря напоєне сильним запахом ладану і воску. Святковий настрій підсилював хор на перемену зі співом священика. Він виголошував урочисті слова молитви старослов'янською мовою, з чого я мало що розуміла, але відчувала їх важливість. Хрестилися люди, хрестилась і я, дякуючи Всевишньому за порятунок, за можливість участі у цьому святі.

Це була Провідна неділя, перша по Великодні, коли традиційно православні українці моляться за душі померлих. Несуть кошики з їжею на могили своїх рідних, прикрашують барвінком, віддають належне пам'яті покійних. За звичаєм лишають у священика свіжоспечені хлібинки “для бідних”. Тоді і нас як новопривалих і потребуючих обдарували такими хлібинками.

Вістка про наше повернення з Харкова швидко облетіла містечко. Приходили знайомі і незнайомі, розпитували, приносили “гостинці”. Приходила до дідуся по ліки молода дівчина Оля. Познакомившись зі

мною, запрошувала прийти “на їх кут”, де збирається молодь, переважно дівчата на “веснянки”, поспівати, поготорити. В школі я вивчала “веснянки” з підручника української літератури. Ми читали зміст, але не чули співу і тому не залишалось належного враження. Тепер я мала нагоду послухати ці обрядові пісні. Весняним вечором зібралися дівчата на подвір'ї у Олі, посідали на колодах коло хати і полилася пісня, своєрідна, ритуальна, передавана з покоління в покоління. Народна поетика. Я була в полоні романтичного настрою, але треба було повертатися додому і то вже була гірша справа, бо і тут німецька жандармерія встановила поліційні години від сутінків до світанку. На вулицях патрулі, то ж доводилось пробиратися додому поза будинками, городами й садками, через кладку на той бік річки, де починався наш сад. Мушу признатися, що було трохи лячно, коли зчинявся гавкіт собак, що міг звернути на мене увагу патрулів.

Згодом знайшовся для мене провідник в особі брата моєї нової товаришки Наді. Одного дня я зустріла його на дорозі. Був чорнявий та стрункий. Пройшовши кілька кроків я оглянулась і в тій хвилині він оглянувся також. Усміхнулись. За день чи два познайомилися у Олі. Студент Київської Політехніки, був мобілізований в перших днях війни, трапив до німців у полон, звідки йому пощастило втікти. Оповідав про німецьку жорстокість, масові розстріли полонених, як вони тисячами гинули з голоду і холоду під відкритим небом. У нього була наречена, яку надіявся віднайти. Проводжаючи мене додому поведився як старший брат — опікун. Цікаво було розмовляти з ним на різні теми і вражала його гарна українська мова. У мене лишився про нього світлий спогад.

Це були вечори повні романтики. Але переважала реальність буднів, коли треба було відробляти “трудодні”. Німецькій адміністрації сподобалась колгоспна система, що відповідала їх колонізаторській політиці на завойованих землях. У Чоповичах був осідок жандармерії, яка дбала, щоб ніхто не байдкував без праці. Всі на поля, плантації, городи, щоб краще будувати німецький Райх. Всіх придатних до праці виганяли на роботу. Нас з мамою призначили на плантації хмелю, обсапувати кущі та полоти бур'ян. Згодом, коли хміль розвинувся і звивався вгору по високих тичках, нашою роботою було стягати його додолу і обривати рясний, яснозелений цвіт, який вживали для виробництва пива. Від цього обривання боліли спина і ноги, а запах хмелю задурманював голову. Щоб при одноманітній роботі не було так нудно, дівчата й молодіці співали. Тоді я наслухалася їхніх пісень.

В околицях Чопович крім хмелю, що з віддалі виглядав як рівні, високі ряди кипарисів, вирощували льон і коноплі. Лани льону в голубому цвітінні манили красою, а коноплі росли буйні, вище людського зросту. Яка краса була іти полями між ланами гречки, вдихати її солодкий аромат, поміж хвилюючим, зеле-

ним житом. А після теплого, літнього дощу іти цвіту-чим картоплинням, коли парує нагріта сонцем земля. Оця краса природи — ніби нагорода за тяжкий труд на її ланах.

Це тут кінчається лісостеп і починається Полісся. На південь від ріки Ірші — поля, гаї, сади, на північ ліси тягнуться аж до Прип'яті. Ліси багаті на різні породи дерев, повні квітів та ягід. У вільні від праці дні ми залюбки йшли на ріку покупатися, полежати на її великім, вигладженім водою і часом камінню. Лежиш, бувало, на тих нагрітих сонцем глибах-каменях, довкола біжить, дзюрчить вода, а з лісу легкий вітерець доносить пахощі достиглих ягід. Правдивий рай на землі.

Це старовинний край. Здавна жило тут плем'я деревлян, тут поблизу їх древній город, прославлений в легенді Іскоростень (Коростень). Впродовж віків ліси ці були свідками історичних подій, вони записалися також і в навітню історію.

З весною 1942 року в лісах Полісся і Волині організувалися партизанські загони для боротьби з окупантами. Партизани мали підтримку місцевого населення, знали терен і будували свої криївки-бази в густих лісах, перетиканих річками і болотами, куди німці не мали доступу. Звідти вони нападали на ворога, щоб здобути собі зброю, нищили мости, залізниці, а згодом підпалювали призначені на вивіз зерно, сіно, солому. Біля нашої залізничної станції були такі склади, але поблизу не було води, щоб гасити вогонь у випадку підпалу. Хитра адміністрація придумала "порятунок" — наказала поруч тих складів копати глибокі ями, які наповнялися ґрунтовою водою. До тої робочої групи потрапила і я. Рановранці з лопатою на плечі йшли ми босі 5 км. на залізничну станцію копати ями. Було дуже тяжко копати і викидати наверх мокру глину, стоячи по коліна у воді. Чим глибша яма, тим тяжча робота. Брудні, обхляпані, знеможені ми приставали на відпочинок, а для забезпечення виставляли вартового виглядати, чи не їде жандарм-наглядач. Особливо боялися начальника жандармерії, що ніби демон вихором гонив на чорному коні з нагайкою в руці. Не треба було багато щоби розгнівати його і попасти під побої. За цю невеличку працю нічого не платили, але вона рятувала на деякий час від "наборів" до Німеччини.

Тому що більшість німецьких працездатних мужчин перебували у війську, на їхніх фабриках і господарствах не вистачало робочої сили. Німецький "геній" знайшов просту розв'язку цієї проблеми — примушував молодь в окупованих країнах до масового виїзду на працю до Німеччини.

В наших околицях не було охочих їхати добровільно, то люди й хапали і вивозили насильно.

Як тільки скінчилася робота при копанні ям, моє прізвище з'явилося у списку на виїзд. Тому, що я не зголошувалася на збірний пункт, по мене післали поліцаїв. Коли побачила їх на подвір'ї, миттю кинулась сховатися в куті за шафою у притемненій кімнаті. З цього сховища чула як мама пояснювала, що я подалася в Коростень, що мене тут немає. Я тремтіла

всім тілом, боялася, що будуть шукати. Це страх переслідуваного звіра, страх безправної, беззахистної істоти. Цим разом лихо мене обминуло, поліцаї відійшли без обшуку, може з респекту до мого дідуся.

Минув місяць чи два і ось вже знову збирають новий контингент — набір на виїзд. Мене не поминули, але я твердо вирішила не їхати. Треба тікати з дому, але куди? Віддавна ми знали одну гарну селянську родину, яка жила на хуторі серед піль. Коли ми приїздили до дідуся на літній відпочинок, я залюбки ішла до них на хутір купити масло, сир, сметану. А вони, їдучи на базар, вступали до нас посидіти, погостювати. Була це гарна, працююча родина, що потерпіла під час колективізації. Тоді господиню Мотрю заарештували за "спротив" радянській владі, вивезли на Сибір. Після восьми років каторжної праці їй пощастило повернутися додому. Оцей Мотрин хутір здавався нам самотнім місцем, де ми могли б сховатися. Кажу ми, бо у випадку моєї відсутності могли призначити на виїзд маму.

На хуторі прийняли нас як давніх знайомих. Посадили разом з ними вечеряти (як зараз пам'ятаю — їли смачні картопляні пиріжки зі сметаною-робленкою). У хаті чисто, охайно, в куті коло столу засвічена лампадка перед святим образом, запах засушеної м'яти, васильків. Вродливі діти — син і донька. Їм також загрожує вивіз до Німеччини, хоч їм потрібно в господарці. Ніхто не сміє знати, що нас переховують, не вільно, щоб нас хтось побачив. Після вечері господарі повели нас на подвір'я до високої клуні. Там під дахом було складено багато свіжонасушеного сіна. По драбині видряпались і там ночували і днювали. Додолю злазили лише за потребами та щоб щось з'їсти. Так кілька днів, поки не скінчилося "схоплення бранців". Вечерами ми довго не могли заснути. Серпневі, теплі ночі з музикою цвіркунів у пахучому сіні.

Через проміжки між дошками вливалось місячне світло, а здалеку, з полів доносилися пісня. Особлива "з відводами", чарівна пісня. То дівчата і парубки верталися полями додому. Вранці будив нас голос господаря, його смішні "прокльони" — нарікання чи то на корову "а вовки б тебе з'їли", чи то на кури, що десь нашкодили "тхір би вас видушив". В дійсності цей господар і його сім'я були втіленням доброти і лагідності.

З цим хутором пов'язаний у мене ще один спогад. Одного гарного, літнього дня я верталася з хутора полями з плесканкою свіжого сиру. Ішла боса, з приємністю відчуваючи тепло нагрітої землі. Довкола повітря насичене запахом трав і польових квітів. Дорога вела поміж легкими горбами. Заходило сонце, а легкий вітер хвилював жита і трави, одна за одною перекочувались зелені хвилі. На пригаслім, хоч ще прозорім небі з'явився місяць-молодик. Довкола ні душі. Лише краса-природа, а серед неї — я. Якесь містерійне почуття огорнуло мене і підказувало: лови цю мить, вона для тебе вже не повернеться. Я захо-вала в пам'яті, взяла цей сувенір з собою.

А ще про літні, теплі ночі, коли у відкрите

вікно вливався аромат розквітлих, білих фльоксів. Спершись на підвіконня, я бачила, як раз-у-раз спалахували на далекому, синьому небосхилі яскраві зірничі. На зоряному, глибокому небі ніби зависла вічність. Тиша. Лиш чути, як падають яблука в саду. Думала про те, що вранці піду шукати їх в траві, ці пахучі дари природи, дозрілі яблука.

У таку ніч не хочеться спати, хвилюється душа, товпляться і напливають думки про нашу долю, чим скінчиться ця боротьба ворожих сил, в полоні якої ми опинились. Такі тривожні питання, а за вікном тиша, а за вікном байдужий всесвіт.

Того літа я якийсь скоро “виросла”, почала звертати увагу на речі, які раніше не спостерігала, ніби відчула, що маю нагоду ближче приглянутись до рідного краю, до його особливостей. Я зауважила, що серед неселення плекалися народні традиції, звичаї, що попри всі заходи радянської влади тут не забулися релігійні обряди. На дорогах, на полях навіть чужі собі люди поздоровлялися привітом “Слава Богу”. В неділю у церкві було повно народу. Ще пам’ятаю: дівчата і молодіці гарно причепурені, але босі вступали по дорозі до церкви на ґанок нашого дому, щоб перепочити і ... взутися, бо тут вже починалося містечко. На “Спаса” несли до церкви посвятити перші достиглі яблука і багато квітів. Тут, як і деінде, звичаї зберігалися переважно жіноцтвом.

Ще трапилось мені побувати на правдивому, селянському весіллі, коли знайома дівчина виходила заміж. Я побувала на “дівич-вечорі”, коли засватана “мусіла” гірко плакати, прощаючись зі своїм дівочтвом. А дружки, розплітаючи їй коси, співали особливі, лише на це призначені пісні. Бачила, як молодіці пекли весільний коровай, приспівуючи, приговорюючи за всіма приписами, щоб спікся коровай молодій парі на щастя, на здоров’я, на добро. Весілля було досить гучне. В хаті поважні, запрошені гості складали молодим побажання й дарунки, їх частували горілками в малих, мідяних чарочках. Молоді дякували, “перепивали” з ними і цілувалися. Десь під кінець були вже на доброму “підпитку”. А на подвір’ї зібралася молодь, грали музики. Пригадую, танцювали швидкий, народний танок “метелицю”. В міцних руках молодого парубка під вигуки і цокання закаблуків закрутилась і я в танці ніби у вихорі. Оце весілля було кінцем моїх “веселоців”.

Ще вліті я познайомилася з Володимиром, високим, сірооким юнаком лагідної, стриманої вдачі. Батьки його були десь заслані радянською владою, а виховала його бабуся, “стара полковничиха”, як її називали, вдова по українському полковнику. Він був завербований до місцевої української поліції при відділі німецької жандармерії. Ми зустрічалися в гурті молоді, часом він відпроваджував мене додому. Коли довідався, що мені загрожує вивіз до Німеччини, запропонував що попросить свого шефа, щоб мого прізвище зняли зі списків на виїзд, бо я його “наречена”. Було дуже смішно говорити про таку витівку, але вкінці погодилися, що може вдасться відсунути небезпеку, перехитривши німців. І дійсно,

десь коло двох місяців мене не турбували.

Але в половині листопада прийшло нове розпорядження зібрати 400 осіб на примусову працю в Німеччині. Багато молоді вже вивезли попередньо і тепер хапали людей без розбору. Я серед призначених. Куди тікати, де сховатись? Знайома лікарка порадила мені перебути критичні дні у неї, а маму примістити в лікарню, ніби вона хвора. Ліпшого виходу не було і ми погодилися. Ніхто крім неї і нашого дідуся не мав знати де ми. Минули день і ніч і знову день. І тут скоїлося щось, чого ми так боялися. Нас викрили. Сильний грюк у двері: “Відкривай!” Лікарки не було вдома, двері відчинила її мала перелякана дочка. Увірвались два поліцаї; їм не довелося мене довго шукати. Випхали на вулицю, я лише встигла вхопити куртку. Під штиком повели через містечко в жандармерію. Я була приголомшена і обурена цим насильством. Мене огорнув відчай, — як вирватись на волю? Назустріч під’їздив віз, запряжений в дебелі коні. Майнула божевільна думка — кинутись коням під ноги. Однак я стрималася, — переміг інстинкт самозбереження. У поліційному будинку замкнули мене в малу кімнату, де не було нічого крім трохи соломи в кутку. Але було вікно — моя потіха і надія, що не буду сидіти в повній темноті. В будинку рух, тупання ніг, вигуки, але по мене ніхто не приходив. Настав вечір. Думки хаотично товклися в голові: що буде зі мною, що зробить мама?.. Та ось почувилася за дверима кроки, поворот ключа в замку, я не побачила хто зайшов у кімнату, але почула знайомий голос, — це був Володимир. Він тільки що повернувся додому і довідавшись, що сталося зі мною, відразу прийшов. На мить блимнула надія, але те що я почувала, приголомшило, засмутило мене ще більше. Вже влітку було відомо, що в околицях на північ від нас, в польських лісах і на Волині посилюється протистояння партизанів ворожим окупантам. Забезпечені підтримкою місцевого населення, партизани (УПА і червоні) завдавали німцям чималих втрат, нищили мости і залізниці, перешкоджаючи вивозові в Німеччину споживчих продуктів, чорнозему, коней, худоби, а також безплатних робітників. Проти партизанів німці висилали малі військові частини з підтримкою жандармерії та поліції. В густих лісах, не знаючи терену, німці не мали успіху, бо партизани раптово насакували і так само раптово зникали. Натомість, місцеве населення, що їх підтримувало, було беззахисне. Розлючені своїми невдачами, німці палили цілі села разом з людьми, а тих що втікали, дострілювали. Про це оповів Володимир, який був свідком такої розправи. Він зрозумів трагічність свого положення, зрозумів, що не може іти проти своїх людей, що мусить сам кудись втікати, а це пекло може прийти і сюди. Я слухала, по обличчю мені текли терпкі сльози. Мусіла погодитись, скоритися своїй долі. Володимир подбав про моє звільнення і відпровадив мене додому, — більше ми вже ніколи не бачились і я не знаю, що з ним сталося.

Довідавшись про мій арешт, мама відразу “виздоровіла” і вийшла з лікарні. Коли вечером я повернулася додому, мама вже пакувала наші речі: що

Закінчення на стор. 33.

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

Vol. LVI

SEPTEMBER 1999

Editor: TAMARA STADNYCHENKO

Barbara Bachynsky moderator, and Hanya Krill, speaking about uses of Internet.

Harriett J. Harper — The women's Bureau, US department of Labor.

UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA PARTICIPATES IN JOINT CONFERENCE OF UKRAINIAN AMERICAN ORGANIZATIONS

by TAMARA STADNYCHENKO

From June 23 to June 27, 1999, members of Ukrainian American organizations representing a wide spectrum of professional, fraternal, charitable and political interests gathered at the Crystal City Hyatt Regency in Virginia to share ideas, to explore issues of mutual interest, to discuss present and future agendas and to socialize. The event drew a capacity crowd of Ukrainain Americans from all parts of the US. Though there was a sizable contingent of non-Ukrainians who have worked with Ukrainian organizations or who have economic, political, or scientific ties with Ukraine, the

event was quintessentially Ukrainian with a focus on Ukraine and Ukrainians, both in the homeland and in the diaspora.

The Ukrainian National Women's League of America hosted its program at the Joint Conference of Ukrainian American Organizations on Friday, June 25, 1999, beginning with a meeting of the Executive Committee during which newly elected UNWLA President Iryna Kurowyckyj outlined her vision of future UNWLA goals and programs as the organization approaches the 75th anniversary of its founding. High-

lights of Ms. Kurowyckyj's agenda included a concerted effort to recruit new members to the UNWLA by traditional means as well as via the Internet, a continued commitment to the UNWLA's Scholarship Program and the Ukrainian Museum in New York, reproducing issues of the organization's monthly magazine *Our Life* in cassette form for the visually impaired, and her firm belief that the UNWLA must maintain and increase an active relationship with other women's organizations in the U.S. and internationally. The meeting also included a discussion on plans for celebrating the 75th anniversary of the UNWLA and the need to change the Ukrainian community's perception of the UNWLA by emphasizing its strengths as a viable, productive and powerful force that is to be reckoned with. A brief discussion on tentative proposals for commemorating the UNWLA's 75th birthday ensued. The meeting was adjourned by President Kurowyckyj's introduction of UNWLA Recording Secretary Barbara Bachynsky who had been designated as moderator of the conference sessions.

In "All the things you wanted to know about the UNWLA", panelists touched on some of the issues broached during the opening meeting. Honorary President Anna Krawczuk presented an overview of the UNWLA's history, its goals and its programs, stressing that one of the greatest strengths of the organization lay in the diversity of its membership: women of all ages, women representing each successive wave of immigrants to the US (from Ukraine and from other coun-

tries), women of all religions and political affiliations, women speaking a host of languages -- all united by their Ukrainian heritage. President Iryna Kurowyckyj's presentation during this session focused on programs in progress and a brief outline of programs to be implemented, emphasizing that Ukrainian Americans should be true to their responsibilities and commitments to Ukraine while being good American citizens. Ms. Kurowyckyj also addressed the Y2K issue and her concern for elderly Ukrainian Americans who should be made aware of how they might be effected by potential computer glitches, especially those which might have an impact on electricity, communication, medical emergencies and safety. Vice President Oxana Farion highlighted the benefits of UNWLA membership and emphasized the importance of recruiting members-at-large among young, mobile women with busy schedules who are interested in maintaining contact with the Ukrainian community but are often prevented from doing so because they live in remote locations. Member-at-large Hanna Krill of Brama-Gateway, concluded the session with an entertaining and interesting overview of the history of the Internet, focusing on its potential as an organizational tool for recruitment of members, for maintaining communication among members and for promoting and enhancing the UNWLA's image within the Ukrainian community and throughout the world. In concluding her presentation, Ms. Krill remarked that the Internet would allow the UNWLA to "redefine itself as a modern, active 21st century organi-

Iryna Kurowyckyj, Ksenia Jowyk, Hania Krill – “Trefficking in Women from Ukraine” at the TWIG Conference.

zation.”

Some interesting insights on the membership question and on the UNWLA itself were also offered by Martha Bohachevsky Chomiak who evoked a round of applause when she pointed out that the UNWLA was the one major organization in the Ukrainian diaspora that has remained intact and unfragmented during its long and distinguished history. Before breaking for lunch, several UNWLA members expressed a concern over the decision to conduct the conference sessions in English. An interesting commentary on this subject was presented by Nestor Nynka who represents AT&T in Ukraine and who hailed Ukrainian women as a driving force in both the social and political arena. Mr. Nynka argued that the UNWLA's programs and activities are important and impressive and that in the grand scheme of things, the language issue is rather inconsequential and should not be allowed to detract from the organization's strengths and accomplishments. Voicing her approval of Mr. Nynka's position on this issue was Alexandra Isaeivych-Mason who pointed out that English textbooks, particularly in the scientific field, are in general use in Ukrainian educational institutions, replacing, almost universally, the once obligatory Russian language texts.

During the afternoon session on Women's Health, Dr. Susan C. Stewart, Associate Medical Director at the headquarters of J.P. Morgan Incorporated and co-editor of the *Women's Complete Healthbook*, discussed the status of women's health in the United States. The former president of the American Medical

Women's Association focused on major improvements in the overall health of women in the United States, improvements which can be largely attributed to changes in the scientific community which has acknowledged the need for dealing with women's health care concerns and has made adjustments in traditional, and often inappropriate, attitudes. Dr. Stewart also addressed questions and concerns about menopause and concluded her presentation by emphasizing lifestyle choices that promote good health, including the importance of regular gynecological screenings for women of all ages.

In stark contrast to Dr. Stewart's positive view on women's health in this country was the dismal and sometimes overwhelmingly depressing report presented by Dr. Zoreslava Shkiryak-Nyzhnyk of Kyiv on the status of women's health in Ukraine. Dr. Nyzhnyk, a practicing physician and professor of medical sciences, stated that while American women are experiencing the benefits of a progressively better health care system that is becoming more attuned to gender specific health issues, women in Ukraine are confronting a health crisis on all fronts. The unstable economy, Chornobyl, general pessimism, and the absence of a solid and consistent governmental policy on women's health issues have all taken their toll and each of these facts influences not only the present, but the future. Dr. Nyzhnyk cited an increase in infant mortality and teenage morbidity, low standards of gynecological and obstetric medicine in Ukraine, increases in abortion and miscarriage rates, and an alarming increase in the number of reported cases of AIDS and other sexually transmitted diseases. She

stressed the need for drastic and radical changes in attitude and policy by the government, changes that can be implemented only when the social, political and economic situation in Ukraine improve.

Alexandra Isaievych-Mason, a UNWLA member who was a beneficiary of the UNWLA's extensive scholarship program spoke on the trafficking of women, enumerating the "push" and "pull" factors that are the major causes of this problem which range from stalled economic reforms in Ukraine to empty promises made by unscrupulous individuals who profit from the desperation of young women who hope to improve their lot by finding work abroad. She also touched upon the topic of attempting to help women from Ukraine find gainful employment in the United States and is currently preparing a background paper, for the U.S. Department of Labor on this matter, on behalf of the UNWLA.

Economist Harriet Harper of the Women's Bureau of the U.S. Labor Department spoke on the complexity of legal and bureaucratic structures that play a role in preventing women from Ukraine from obtaining legitimate jobs in the United States. Ms. Harper indicated that the problem is not insurmountable, but that changes can be implemented only if the governmental agencies involved in these issues are better informed and thus better equipped to deal with the issue. She added that the trafficking issue has become an important item of the current administration's agenda and that active steps are being taken to combat the problem through international cooperation in law enforcement

and in education programs targeting potential victims of trafficking.

The final session of the UNWLA's program dealt with the topic of bio-technology. Advocating bio-technology as a scientific advancement that will benefit humanity in food production and in combatting diseases was Dr. L. Val Giddens, Vice President for Food and Agriculture with Biotechnology Industry Organization of Washington, D.C. Dr. Giddens cited such benefits as the creation of non-toxic pesticides and herbicides and the capacity for producing greater quantities of food while limiting and even decreasing the amount of farm acreage required for food production in an already crowded world.

In an extensive and multi-faceted rebuttal to this position was a presentation by biologist Tamara E. Raven, Vice President of the National Council of Women, who contended that research in the area was neither precise nor predictable and that the results could be dangerous. Dr. Raven referred to bio-engineering as a form of biological pollution, cautioning that threats to the environment include the creation of alien species that could damage an already fragile ecosystem. She cited historical precedents of technological and scientific advances that have had such unforeseen consequences as global warming and a plethora of health problems. The session ended with a lively discussion on these topics and on the moral and ethical implications of biotechnological research.

JOINT CONFERENCE OF UKRAINIAN AMERICAN ORGANIZATIONS PLENARY SESSION OF THE WASHINGTON GROUP TRAFFICKING IN WOMEN

Presentation of UNWLA President IRYNA KUROWYCKYJ

Trafficking in women and girls has become one of the fastest growing criminal enterprises in the world. An estimated one to two million women and girls are trafficked annually around the world, generally for the purpose of forced labor, domestic servitude or sexual exploitation. This increasingly serious problem is having an impact on all nations, especially Ukraine and other Eastern European countries. In the last ten years, more than four hundred thousand women under the age of 30 have left Ukraine and many of these have been victims of trafficking.

Why do women let themselves be lured into this kind of exploitation. The problem can be traced to the economic crisis in Ukraine where women make up 72% of all officially registered unemployed and respond by trying to get any sort of a job.

Traffickers in women, much like narcotics traffickers, operate boldly across international borders, using modern means of communication and trade. They lure victims with advertisements and false promises of jobs as nannies, waitresses, sales clerks, and models. The advertisements are most effective in small provin-

cial towns and villages where women are inexperienced in evaluating the legitimacy of advertisements for employment abroad. Victims of trafficking often reach international borders with faulty documents. Sometimes they travel with valid tourist visas; however, these visas are generally obtained by misrepresenting the purpose of their travel. On arrival in the country of destination, many of them find themselves deeply in debt to traffickers.

The absence of well-defined rules of labor relations concerning women and teenagers and the inefficient assistance rendered by the state in helping teenagers and women to find employment result in the illegal exploitation, including sexual exploitation. This modern form of slavery frequently involves force, deception and coercion. It deprives women of their basic human rights. Here and in other parts of the world, prostitution leaves women vulnerable to the constant threat of being violated or even murdered. Ukraine is a signatory of the Convention of Elimination of all forms of Discrimination Against Women and the Convention on the Rights of Children, but the principles in these documents are difficult to implement.

When I was asked by Ksenia Jowyk (the president of the UNWLA's Washington branch) to be a panelist on the Trafficking in Women, my first thought was that the UNWLA does not have a specific program that deals with this issue. But since the United Nations non-governmental representatives from the World Movement of Mothers, the World Federation of Ukrainian Women's Organizations and International Council of Women are members of the UNWLA, I believe that we can take credit for some of the important work that has been done on this issue in the UN.

On January 11, 1998, an article appeared in *The New York Times* about trafficking in women from Ukraine and other parts of Eastern Europe. In mid January of 1998, NGO representatives to the UN were having their meeting in preparation for the UN Commission on the Status of Women which was to be held in March of that year. Olha Stawnychy and I met before the meeting to discuss some of the strategies for the upcoming event, and at that time, we decided that we had to prepare a statement to the commission on this topic.

Without a text of our statement, we went into the session and announced that such a statement would be prepared for the UN's Economic and Social Council. For the statement to be recognized and presented, an official registration number and preliminary approval by the Economic and Social Council is needed. The more organizations that sign on to a statement, the stronger it is. To our surprise, nine organizations signed onto the statement without even seeing the text. What this meant, was that we had become well known in NGO circles and people trusted us.

Once prepared, our statement was officially designated E/CN 6/1998/NGO/1. It was submitted by the World Federation of Ukrainian Women's Organizations and the World Movement of Mothers to UN Secretary General Kofi Annan and then circulated in accordance with paragraphs 30 and 31 of the Economic and Social Council's resolution 1006/31 of July 1996. It was signed by numerous NGO's who appealed to all governments to take definitive actions to resolve this human tragedy. A draft resolution on trafficking in women and girls was proposed to the 53rd session of the UN General Assembly. Many countries, among them Ukraine, signed the proposed resolution.

The UNWLA also received letters from numerous people asking for help. Letters from Italy, Israel and other countries were passed on to the Ukrainian Consulate in New York. Consul Bohdan Jaremenko was particularly helpful in some of these cases.

The UNWLA decided to go further to help the victims of trafficking. Since the cause of the matter is rooted in the economic situation in Ukraine, we are launching a program to change US labor laws to permit women from Ukraine to come and work legally in this country for a two year term and then return home with legally earned money which may prevent them from being trapped into slavery.

This big undertaking on our part will need tremendous support. Dr. Adrian Karatnycky has already offered his help and we hope that his initiative will inspire other individuals in our community to participate in this important task. We encourage you to call UNWLA headquarters in New York City or call me personally at (212) 477-0039.

Errata

In the February 1999 issue of *Our Life*, page 15, Zirka Haliv's name was inadvertently omitted from a caption below a photograph. The caption should have read: Standing from left: Jaroslawa Rubel, Nadia Sawczuk, Lidia Krushelnycka, **Zirka Haliv**, Chrystia Nawrockyj, Olena Prociuk and Iryna Kurowyckyj. We apologize to Ms. Haliv for the omission.

PORTRAIT OF A TRANSLATOR: MARIA BOHDANIVNA HABLEVYCH

An Interview by OLESSIA SHCHUR

Maria Bohdanivna Hablevych is a talented Ukrainian translator . Born in Volsk, Russia, on November 2, 1950, Hablevych graduated from Ivan Franko State University in Lviv, Department of Foreign Languages, in 1973. Since then she has worked as a translator, an editor, and a teacher of English. She is currently Director of the Center for the Humanities at the Ivan Franko State University.

Hablevych has translated, from English to Ukrainian, the works of many famous representatives of British, American, and Australian literature, among them, John Updike, Jack Kerouac, Emily Dickinson, T.S. Eliot and Sylvia Plath. She has also revised and edited the work of other translators. But Hablevych is first and foremost recognized as a translator and researcher of William Shakespeare's literary legacy. Her translation of Shakespeare's Henry VIII and his poem "The Phoenix and the Turtle" appear in the six volume 1986 Ukrainian edition of Shakespeare's works and she is the author of many articles on the process and problems of translating Shakespeare into Ukrainian.

Maria Hablevych has been a member of the Ukrainian Writer's Union since 1988. Since 1998, she has been a Full Member of the Shevchenko Scholarly Society in Lviv.

OS: When did you start translating fiction, and what was your first translation?

MH: My first translation was a piece of poetry which was given to us for homework by our teacher of English when I was a second-year student. But I don't think that this translation should be considered as my real start. I would say that my actual start was on the day of my first official publication, which was much later, in 1979. It was the translation of "Pic", a long story by Jack Kerouac, and it was first published in *Vsesvit*. Later, it was published by the Veselka publishing house as a separate book. So, there were two beginnings.

OS: There are various definitions of translation. Is it an art or a science, or maybe a combination of both?

MH: That depends on the person who defines. If this person is a scholar, he would define it as a science. If he is a practicing translator, he would rather want it not to be too theoretical. For me, translation is more of an art. Actually, I would say that it is finding out the laws the art of translation are based upon. Laws belong to theory or science, but these are the laws of art.

OS: What are the main qualities a good translator should possess?

MH: He should have talent, first of all. And talent should be defined as something a musician needs to be a good musician. A musician should have an ear for music, so a translator should have an ear for language. And an ear for a language means an ear for any language, including a foreign one. An ear for language also means an ear for music because language is music indeed. So having an ear for translation means being able

to feel the human psyche.

One has to be open to everything ... sometimes there are [even] translators good for poetry, but not good for prose. And to be a really good translator, one should be good at everything. So openness is the second thing. And the third thing is the necessity to be a good psychologist. And being a good psychologist means understanding the laws of art which are inside us. If you can feel these laws first and then understand them, you will be a good translator.

OS: According to translation studies theorists, in order to translate poetry properly, the translator should be a poet. Do you agree with this opinion?

MH: Not quite. First of all, many poets are poor translators, because one more thing which is essential for a translator is not being too powerful an individual. Poets are powerful personalities, so when you are a poet, you would sooner or later impose yourself upon the text you are translating, and you cannot help it because you are just too strong. When a translator is not too much of an individual, meaning that he loves the object of his translating more than he loves himself, he will be a good translator. But that may mean that he may not be a poet.

OS: What is the difference in your approach to translating poetry, prose and drama?

MH: ... Poetry is probably most difficult because it calls for deep knowledge of the language and the subtlety in understanding poetry in general. And understanding poetry means understanding language and people. Prose is easier because it does not need much depth. You know, poetry and prose are like a

deep lake and a wide river. There is the same water, the same quality of water, the same beauty of water, the same function of water, but the form is different. The lake has its smaller and bigger streams, but the river has just the stream, one stream. You have to get that feeling of fluency, the feeling of motion. And drama ... it depends on what drama is meant. Modern drama is mostly prose, and Shakespeare's drama is poetry. But drama has its distinction, because it is always physically spoken. And this should be taken into consideration by the person who is working on a translation of a dramatic text. One has to render it in such a way that it can be spoken. If it cannot be spoken, it is bad drama.

OS: Your name is mostly associated with the translations of Shakespeare's works. Why did you choose to translate Shakespeare?

MH: I did not choose him, he just came into my life and stayed there forever. It wasn't my choice at all. I read *Hamlet* and I was taken, captured.

OS: What are the main difficulties that you deal with while translating Shakespeare? What is the most difficult to render in Shakespeare?

MH: The most difficult is to understand him ... Not just to understand him as I do, but to understand him as he was. One understands more and more in Shakespeare when growing older. So my understanding of him twenty years ago was one kind of thing and now it is something completely different. When I consider this process of my understanding Shakespeare, I see that it still has something in store, so I probably still do not understand everything. That is why Shakespeare is difficult to understand, not because he is complicated, but because we are not ready enough.

OH: And your other translations? Why did you choose to translate David Lawrence, Patrick White and Sylvia Plath?

MH: Sylvia Plath is my least favorite author. She was probably the first poet that I was enchanted by, but I think it was rather the person than the poet who fascinated me. There was a period in my life when I was also impressed by Patrick White, but it was just a period. There was something attractive in him, but there was also something that I gradually ceased to like. And when there is something in the author that you do not quite like, you somehow fall out of love with him. And

Lawrence ... there is something in Lawrence that I always liked. I sympathize with him. From the point of view of the form, he is not the best writer. His pieces do not seem quite finished to me.

OS: What are you working on now and what are your plans for the future?

MH: There are too many of them. They are connected with translation, but right now I am working as coordinator of some other translators and their translations. But I am going to work constantly, as long and as well as I can, on Shakespeare -- not translating him, but exploring him and writing about him and editing his translations in new Ukrainian editions, and even in English ones. His texts have been edited and changed by so many people and so many times that the original Shakespeare needs to be found again.

OS: And the last question. What are the main aspects of your profession that you most like and dislike?

MH: I like the profession itself in all of its aspects but one. At the stage when the book is being prepared for publishing, you have to deal with somebody known as the editor. Dealing with editors has eaten away a lot of my life. I still do not know how to cope with the negative aspects of this collaboration. One really needs to have his work seen through somebody else's eye after it has been done, but this should be a very special eye. The necessity of being subjected to the scrutiny of a random eye is the only negative aspect in translation that I hate.

Editor's Note:

Olessia Shchur is a second-year student of the Department of Translation Studies and Contrastive Linguistics at Ivan Franko State University in Lviv, Ukraine. She is immersed in a pilot program launched by the university for the purpose of training translators and interpreters to meet a pressing need for preparing skilled linguists for work as professional interpreters and translators in the challenging environment of the new and complex relationships emerging in Ukraine. Ms. Shchur's interview with Maria Hablevych was forwarded to Our Life by Professor Roksoliana Zorivchak, Chair of the Department of Translation Studies and Contrastive Linguistics at Ivan Franko State University.

UNWLA NEW E-mail: irynak@aol.com
UNWLA NEW FAX NUMBER: (212) 533-5237

A WORD FROM OUR BRANCHES

Ukrainian National Women's League Branch 53, Warren, Michigan.

25 YEARS OF SERVICE TO THE COMMUNITY

UNWLA Branch 53 of the Detroit Regional Council recently celebrated its 25th anniversary by hosting a fashion show and banquet at the Ukrainian Cultural Center in Warren, Michigan. The event was the latest of twenty-five memorable years during which branch members have served their community and the UNWLA with a host of events and activities. Highlights of Branch 53's activities include financial support for the UNWLA Student Scholarship Program in Brazil and a clothing drive for the children of Chernobyl, the establishment of a Ukrainian nursery school in 1975, and donations of hand-made goods and embroidery to the Ukrainian Museum of New York. Branch members have also organized programs designed to acquaint non-Ukrainians with Ukrainian history and with Ukraine's rich cultural heritage. To this end, they have sponsored annual Easter Bazaars at Warren's Universal Mall for more than twenty years, displayed Ukrainian arts and crafts at the Old World Market of the International Institute and held demonstrations on creating Ukrainian Pysanky. Branch members have also been responsible for "Ukrainian Week" commemorations at area public schools. -- Submitted by Branch 53 Press Secretary Sophia Sawka.

IN MEMORY OF LINDA MISKOW HARRISON

In sadness we bid farewell to our loyal and loving friend, Linda Harrison, who died on March 30, 1999, after a long struggle with breast cancer. Born in Ohio, Linda moved to Atlanta, Georgia, where she joined UNWLA Branch 14 in 1976. Throughout the years, she always supported the UNWLA. Her kindness and upbeat attitude and contagious smile will be missed. She is survived by four wonderful children - Stephanie, Jimmy, Jason and Jill. Rest in God's peace, our dear friend.

Linda Miskow Harrison

We appreciate hearing from UNWLA Branches and are pleased to share their news with our readers. Please write to us about special anniversaries, activities and events. Photographs are welcome.

НАШЕ ХАРЧУВАННЯ

ГОРОДИНА

Наближається осінь, а з нею багато свіжої городини. Використати її можемо у різних стравах з різними приправами. Важливо лише пам'ятати, щоб ніколи не варити городину задовго, бо тоді вона втрачає смак, вигляд і біологічні якості.

Наприклад, кукурудзу на качані слід варити тільки п'ять хвилин, бо якщо довше вона втрачає смак.

Отож спробуємо городину приготувати дещо іншим способом.

ЗЕЛЕНА ФАСОЛЬКА, ТУШКОВАНА НА ОЛІЇ

2 ложки олії

1 великий зубець часнику, тоненько покращаний

1 фунт зеленої свіжої фасольки

сіль і перець до смаку

1/4 ложечки сушеного "oregano", або тиміану (чебрецю)

1 ложка цитринового соку

В олії тушкувати часник до золотистого кольору, додати свіжопочищену, покращану навскіс короткими кусочками помиту (з крапельками води на ній) зелену фасольку, додаючи сіль, перець, тиміан. Щільно накривши, варити на малому вогні до готовості. Скропити цитриновим соком і відразу подавати.

ГОРОДИНА З ТЕРТИМ СИРОМ

4 моркви, покращані в кружальця

1 малий каляфіор (квітчаста капуста), поділений на квітки

3 малі кабачки (покращані)

2 зубці часнику

3 ложки олії

2 жовті цибулі, тонко покращані в півкружальця

сіль, перець до смаку

1/4 горнятка розсолу (яловичного)

2 ложки натертого сиру Пармезан

У ринці з кип'ячою водою варити моркву 5-6 хв. Вийняти з окропу і охолодити. У цю ж саму кип'ячу воду дати каляфіор, варити коротко (щоб ще був хрустачий), вийняти і охолодити, накінець, до цього ж окропу вкласти кабачки і варити найкоротше. Вскорі перед обідом на великій сковороді прирум'янити часник в олії,

додати моркву, каляфіор, кабачки і цибулю. Злегка вимішати додаючи сіль та перець і розсіл. Накрити і варити лише доти, поки буде добре нагрітим. Замішати, посипати натертим сиром і подавати.

МОРКВА В ПИВІ З КРОПОМ

4 великі почищені моркви

1 ложка масла

1 горнятко пива

1/4 ложечки солі

1 ложечка цукру

1 ложечка кропу сушого або 1 ложка свіжого

Моркву нарізати тонкими соломинками і тушувати в маслі відкритою, щоб стала золотистою. Додати пиво і кріп. Накрити та варити на малому вогні часто помішуючи (около 15 хв.) до готовості. Додати сіль, цукор та ще варити три хвилини відкритою.

ТУШКОВАНІ КАБАЧКИ

3 малі зелені кабачки

1 жовтий кабачок середньої величини

2 ложки олії зі земляних горіхів (peanut oil)

2 зубці часнику, тонко покращаного

2 жовті цибулі, тонко покращані

1/2 фунта печериць, тонко покращаних

сіль, перець до смаку

3 ложки білого вина

3 ложки солодкої сметани

Кабачки потерти на грубій терці. Нагріти олію у великій сковороді і тушувати у ній часник і цибулю до готовості. Додати кабачки, печериці, сіль, перець і тушувати поки все стане гарячим, тоді додати вино і сметану. Ще раз підігріти, а при подаванні, як хто любить, посипати Пармезаном.

ПЕЧЕНИЙ КАЛЯФІОР

1 середньої величини каляфіор

2 яєць

сіль і перець

тертий сир

Каляфіор зварити в парі (над водою) приблизно 15 хвилин. Ще гарячий перекласти до посудини, яку можна зверху накрити, полити вбитими яйцями, посолити, поперчити та посипати тертим сиром (сир може бути різний). Накрити та пекти в нагрітій до 375° печі 10 хвилин, або й довше — поки яйця будуть готові.

Закінчення зі стор. 7

При кінці 1993 р., на запрошення референтки Суспільної Опіки при Головні Управі США, Ірина Руснак стає членом Комісії СО і займається координуванням допомоги старшим жінкам, т.зв. "бабусям" в Україні.

Крім вищенаведеної діяльності Ірини Руснак, треба додати, що вона бере участь в Об'єднанні Українсько-Американських Організацій міста Рочестера, є членом Українського Народного Союзу, (217-го Відділу), Товариства Сеньйорів УНСоюзу, яке відбуває з'їзди кожного року на Союзівці і Ірина Руснак чотири рази головувала на з'їздах, є членом Відділу ККДУ в Рочестері парафії св. Йосафата і Комітету Будови Українського Музею в Нью-Йорку, (Відділ в Рочестері).

За свою громадську працю Ірина Руснак

одержала багато подяк і грамот від США, СФУЖО, Українського Музею в Нью-Йорку, Українського Народного Союзу, та 1993 р. у 50-ліття Дивізії Галичина від Головної Управи Братства Вояків І Дивізії Української Національної Армії.

Від часу проголошення вільної України Ірина Руснак щорічно відвідує Україну і наладнала багато зв'язків із членами Союзу Українок в Україні. У 1993 р. виступала з доповіддю "Українка і демократія" в Києві на Конференції, яку організували Союз Українок України і СФУЖО. 1994 р. була учасницею Світового Конгресу Союзу Українок, який відбувся в Івано-Франківську.

Координаційна Рада Відділу Союзу Українок Івано-Франківщини у 1993 р. надала Ірині Руснак грамоту Почесної членки.

ЯК МИ ПОВИННІ ПИСАТИ ХРОНІКУ

Хроніка — це безперервний і докладний перебіг історичних подій, записаних в часовому порядку, без аналізу і пояснення. Хроніка — не є допис до преси. Дописи бувають емоційні, у них крилаті фрази, часто перебільшення — все чудове, прекрасне, писане з приємним почуттям чи критикою. Такі дописи можуть колись у збірнику опинитися на полиці бібліотеки. Хроніка — це документація подій — точна, коротка і стисла історія Відділу. Хроніку починаємо документальним вступом: Відділ — число і назва. Місцевість, голова Відділу — ім'я і прізвище, пресова референтка — ім'я і прізвище. Пишемо короткими реченнями, змістовно, без зайвих слів. Подаємо найважливіші деталі. Хроніка мусить бути для кожного зрозумілою.

Вона дає відповіді на п'ять підставових елементарних питань.

1. Хто? — У хроніці — це Відділ.
2. Що? — Подія яка відбулася.
3. Коли? — Дата, день, місяць, рік.
4. Де? — Місцевість.
5. Чому? — З якої нагоди ціль імпрези.
6. Як відбулася? Програма, доповіді і т. п.

У хроніці не можна скорочувати слова Україна, український, також не скорочувати назв інституцій чи товариств які не для всіх є загальновідомі. Англійські назви слід подавати повністю в англійській мові, а не ініціали і не транслітерувати. Не вживати здрібнілих імен чи скорочень. Наприклад, читаючи хроніку з Філядельфії не всі у Чикаго знатимуть хто така Дзюся чи Мушка. Буква С. може означати Софія або Стефанія, М. — Меланія чи Марія, і т. п. Перед іменами членок союзниць не пишемо слова пані, не подаємо титулів. У Відділі ми всі посестри, тут немає місця на різниці. 43-ій Відділ СУА допомагає відділові СУ в Калуші. Будучи в Україні я мала нагоду відвідати цей Відділ. До цього Відділу належать молоді студентки, лікарка, мисткиня-режисер, сестра милосердя і жінки без професії, але всі вони жіночки-союзниць. І скільки досвіду і знання у селянки яка відбула 25 років заслання. Хроніку найкраще писати на машинці чи комп'ютері у двох відступах. Пресова референтка Округи може скоротити і поправити хроніку порозумівшись з пресовою референткою Відділу. Зателефонуйте до пресової, похваліть за добре написану хроніку. Добре слово є часто найбільшим засобом успіху — людину підносить позитивне признание за добре виконану працю. Коли критикуємо, то тільки помилку, а не особу. Звертаємо увагу в чотирі очі, а не на сходах.

Яку користь приносить хроніка для членства? Хроніка про працю відділів віддзеркалює життя організації. Вона заохочує відділи до здорової конкуренції, підтримує зв'язки поміж членами. Із хроніки бачимо скільки кропіткою праці вкладають відділи для Союзу Українок Америки, для життя громади, скільки жертв для України. Хроніка для союзниць — це немов старий, родинний альбом. У ньому наша молодість, наші переживання, наше життя. Кожний відділ — це окрема жива клітина СУА. Його хроніка — важливий документ — спільний альбом організації. Хроніка зберігатиметься на полиці архіву для молодого покоління, якому цікаво буде знати про минуле їхніх бабунь і матерів. То ж не знецінюймо хроніки.

Вказівки, якими повинні користуватися пресою референтки при писанні хроніки відділів і дописів до преси:

1. Хто влаштовував? Хто брав участь?
2. Що діялося?
3. Коли? — дата.
4. Де? — місцевість, приміщення.
5. Чому? — ціль імпрези і її користі.
6. Як? — програма, доповіді (повні імена і прізвища виконавців).

Писати **КОРОТКО!** Висилати до преси якнайскоріше після імпрези!

Як приготувати допис до друку.

1. Папір білий, розмір 8½ x 11 інчів.
2. Маргінес довкола допису — 1 інч.
3. Друкувати на машинці — лише на одній сторінці листка.
4. Відступи — подвійні (потрібні для коректи).
5. На першій сторінці згори залишити кілька інчів (2-3) вільного місця.
6. Закінчити сторінку параграфом. Обминати продовження речення на другій сторінці.
7. Пронумерувати сторінки.
8. Не писати більше як на одну сторінку.
9. Якщо зроблено помилку, перекреслити раз, а не замазувати.
10. Все писати у двох копіях.

Хроніку Відділу подаємо у такому порядку.

1. Відділ — число і назва.
2. Місцевість.
3. Голова — ім'я і прізвище.
4. Пресова референтка — ім'я і прізвище.

Референтури і пророблена праця.

5. Організаційна.
6. Виховна.

7. Культурно-освітня.
8. Імпрезова.
9. Мистецька.
10. Український Музей.
11. Суспільна Опіка.

12. Поминки, посмертні згадки.
13. Зв'язки:
 - а. внутрішні,
 - б. зовнішні (для англомовної публіки).
14. Гуртки книголюбів.

Кримська вишивальниця Віра Роїз (сидить) зі своїми ученицями. Виставка в Ялті на Шевченковому святі.

ДО УВАГИ МАЙСТРІВ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ

“Не вмирає душа наша, не вмирає воля”, — писав Великий Кобзар. І вічноплинна ріка часу підтверджує істинність цих слів. Куди б не закинула доля українців, з ними завжди українська пісня, українська дума та народне мистецтво, дух якого передається у спадщину від покоління до покоління.

Чимало талановитих мистців об'єднав Південно-Кримський осередок Національної спілки майстрів народного мистецтва України. Їхні роботи на численних виставках репрезентують українське обличчя мистецького Криму. Добру славу мають самобутні високохудожні роботи Заслуженого народного майстра-кераміста Миколи Вакуленка, народних майстрів Івана Галічина (лозоплетіння), Бориса Космача (кераміка), Євдокії Козьменчук (площинне різьблення по дереву в традиціях Західної України), Богдани Шевчук (вишивка) та інших.

На вересень-жовтень 1999 року у м. Ялті планується чергова виставка Південно-Кримського осередку Національної спілки майстрів народного мистецтва України. На цей раз її своєрідність полягає в тому, що це буде ПЕРША виставка в Криму за участю майстрів народного мистецтва української діаспори. Ми переконані, що народним мистцям треба поширювати творчі зв'язки, спілкуватися і контактувати, адже вони обдаровані Богом особливою місією — зберегти особливості українського національного світобачення, його ремесла і традиції.

Отож пропонуємо всім народним майстрам, хто розділяє наші погляди, взяти участь у Осінній виставці народної творчості в Ялті та Творчій лябораторії, яка дасть змогу безпосередньо показати техніку роботи в матеріалі.

Світлана Кочерга.

ПРОСИМО ЗВЕРНУТИ УВАГУ НА НОВУ АДРЕСУ ЕЛЕКТРОННОЇ ПОШТИ І ФАКС-у СУА:

e-mail: irynak@aol.com

Fax: (212) 533-5237

Прощання першоклясників з "Букварем", м. Ялта, 1998 р.

1 вересня 1998 року, в Ялті була відкрита перша українська школа, на яку давно плекала надію українська громадскість міста. І ось, нарешті, пролунав довгоочікуваний дзвінок, сповіщаючи школярів про початок навчального року. А в серцях дорослих, які прибули до школи на цей урочистий момент, він щемливо одізвався спогадами про далеке дитинство, до якого нема вороття...

Школа відкрилася на базі дитячого комбінату № 15. Символічний той факт, що розташована вона на вулиці, яка носить ім'я відомого українського поета Степана Руданського, який жив і творив у Ялті в середині минулого століття.

Вже з перших кроків навчального процесу педагогічний колектив зіткнувся з великими труднощами і незручностями. В школі не вистачало приміщень для всіх класів, бракувало учнівських парт, стільців, столів, настінних дощок, підручників. А ніяких коштів у наш час, звісно, держава для розвитку шкільництва не виділяє. Деякі з новоприбулих учителів-предметників і досі не забезпечені житлом. Заробітна плата у педагогів мізерна. І тільки палка любов до дітей, до рідного слова, до отчого краю надихає їх на щоденну невтомну працю і допомагає переборювати труднощі.

Однак, попри всілякі негаразди, шкільне життя пульсує, утверджується. Діти мандрують країною знань під напутне слово вчителя. Сплинув час — маленькі першоклясники вже попрощалися з букварем і приступили до "Читанки". Вони й не помітили, як навчилися писати й читати на рідній мові.

Варто зауважити, що вчителі українських

шкіл в Криму поставлені в особливі умови. Вони мають справу з повним ігноруванням української мови з боку місцевих жителів, які спілкуються, панівною тут, російською. За таких обставин педагогам доводиться ламати обивательські стереотипи, пробуджувати національну свідомість і виховувати шанобливе ставлення до української мови як до мови батьківської і державної. З цією метою вчителі посилюють інтерес школярів до історичних і культурних коренів свого народу, прищеплюють любов до рідних звичаїв, культивують традиційні українські свята.

З цікавою програмою виступили школярі в День святого Миколая. На свято були запрошені біля 40 дітей із Закарпаття, які потерпіли від стихійного лиха (паводку), і на той час перебували в Ялтинській санаторії, навчаючись тимчасово в нашій школі. "Святий Миколай" не обминув жодної дитини, вручаючи жаданий подарунок.

Широко відзначилися в Ялті роковини Лесі Українки та Т. Г. Шевченка.

Учні української школи підготували цікаву концертну програму.

Ще багато невирішених проблем у школі. Та найголовніше те, що українське шкільництво дало свої перші сходи на кам'янистому і малородючому кримському ґрунті. Визрівають зелені паростки майбутнього врожаю під благодатним південним сонцем. Дай лише, Боже, доброї погоди на Україні.

Богдана Шевчук,
член батьківського комітету
Ялтинської української школи.

ПРЕСОВИЙ ФОНД ЖУРНАЛУ "НАШЕ ЖИТТЯ"

ПОЖЕРТВИ ЗА КВІТЕНЬ І ТРАВЕНЬ.

У світлу пам'ять інженера **бл. п. Богдана Тимцюрака**, чоловіка нашої членки Тамари, складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Членки 74-го Відділу СУА, Чікаго.

У світлу пам'ять **бл. п. Марії Шкільник**, матері нашої довголітньої членки Марії Лещинин, складаємо **50.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу.

Управа і членки 47-го Відділу СУА ім. Лесі Українки, Рочестер.

У другу болючу річницю смерті мого дорогого синочка **Івася Іваничка** складаю **10.00 дол.** на Пресовий Фонд Журналу "Наше Життя". Членкам 56-го Відділу СУА у Фльориді щиро дякую.

Уляна Іваночко-Вусата.

У світлу пам'ять **бл. п. Стефанії Ельяшевської і бл. п. Теодозії Хоркавої** — членок 22-го Відділу СУА, складаємо **180.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". **По 25.00 дол.** — 22-ий Відділ СУА, Оксана Мельник; **по 20.00 дол.** — Ліна Басюк, Ольга Крехтяк, Ольга Мартинюк, Люба Шеремета; **по 10.00 дол.** — Іванна Городиська, Софія Залуцька, Ольга Люшняк, Анна Слободян, Галя Янчишин.

Управа і членки 22-го Відділу СУА, Чікаго.

ЩИРО ДЯКУЄМО НАШИМ ВЕЛИКОДУШНИМ ЖЕРТВОДАВЦЯМ!

ФОНД ЧОРНОБИЛЯ СУА

ПОЖЕРТВИ ЗА ЧЕРВЕНЬ 1999 р.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Замість квітів на могилу **сл. п. Тараса Когута** складають **по 20.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА (через 24-ий Відділ СУА в Елізабет, Н. Дж.). **Разом 40.00 дол.**

Ірена і Роман Левицькі та Богдан Мельничук.

Замість квітів на могилу **бл. п. Марії Лисяк** складаю **100.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА. Синам покійної висловлюю щирі співчуття.

Ірена Лаврович.

ФОНД СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ СУА

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

У світлу пам'ять нашої найдорожчої незабутньої доні **бл. п. Олі** складаємо (через 22-ий Відділ СУА в Чікаго) **100.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням на допомогу сиротам в Україні.

Марія і Методій Марко.

Замість квітів на могилу **бл. п. Марії Смішкевич**, матері **Оксани Кузик**, складаю **25.00 дол.** (через 86-ий Відділ СУА в Ньюарку, Н. Дж.) на Фонд Суспільної Опіки СУА.

Надія Канюка.

Замість квітів на могилу **бл. п. Романа Гентиша** на Фонд Суспільної Опіки СУА складають: Наталка Гове — **20.00 дол.**, Христина Мельник і родина Шандор — **по 50.00 дол.** **Разом 120.00 дол.** Всім жертводавцям найщиріша подяка.

Христина Гентиш.

Замість квітів на могилу **бл. п. Зенона Ціховля-**

Замість квітів у пам'ять св. п. Івана Панчака складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Ксеня Кучер.

Замість квітів на свіжу могилу **д-ра Дем'яна Струка** складаю **50.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Родині висловлюю глибокі співчуття.

Іванна Ратич.

ДАТКИ

Учасники прогулянки Українським Чікаго під час **XXV Конвенції СУА** на Пресовий Фонд "Нашого Життя" склали **15.00 дол.**

ПОДЯКА

Як вияв найщирішої подяки моїм найдорожчим внукам, їх коханим жінкам та правнукам, за відсвяткування мого 95-ліття у святково родинній атмосфері, складаю на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" **50.00 дол.**

Люба Раковська.

З вдячності за вручення мені головою 47-го Відділу СУА Іриною Руснак Почесної грамоти за довголітню працю для добра СУА та зворушливе прощання союзнянками в зв'язку з моїм виїздом із Рочестеру складаю **500.00 дол.** на Фонд імені О. Лотоцької для гідної репрезентації українського жіноцтва і українських справ серед різних народів світу.

Іванна Мартинець.

за, товариша з Ярославської гімназії, складаємо на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням на допомогу сиротам в Україні **25.00 дол.** Дружині Любі і синові висловлюємо глибокі співчуття.

Таїса і Матвій Мелешки.

Замість квітів на могилу **бл. п. Зенона Ціховля-** за складаю **50.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням на допомогу сиротам в Україні. Дружині і синові висловлюю глибокі співчуття.

Галя Левицька-Біч.

З РІЗНИХ НАГОД

У День Матері, замість подарунку найдорожчій мамусі і бабуні **Марії Харині**, складаємо **500.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням для "Бабусь" в Україні.

Христя і Богдан, Маріян, Даріян і Наталка, Християн і Сузана та Роксана Сеники.

ЖЕРТВОДАВЦІ

Станіслава Ковач — **20.00 дол.** (через 73-й Відділ СУА в Бріджпорті) на допомогу сиротам в Україні.

ДОПОМОГА "БАБУСЯМ"

Люба Делькевич
(через 47-ий Відділ СУА в Рочестері) **60.00 дол.**
Роман Висоцький
(через 47-ий Відділ СУА в Рочестері) **20.00 дол.**
1-ий Відділ СУА в Нью-Йорку **275.00 дол.**

ЩИРО ДЯКУЄМО!

Ірина Куровицька,
голова Союзу
Українок Америки.

Надя Шмігель,
референтка Суспільної
Опіки СУА.

ФОНД СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ СУА

ЗБІРКА ДЛЯ ПОТЕРПІЛИХ ВІД ПОВЕНІ НА ЗАКАРПАТТІ

5,000.00 дол. — Володимира і Стефан Сли-
воцькі;

24-ий Відділ СУА, Елізабет, Н. Дж. — 1,875.00 дол.

1,000.00 дол. — Ukrainian Senior Citizens Club of Elizabeth, N.J.; **100.00 дол.** — Анна і Михайло Іванціви; **по 50.00 дол.** — Орест Загайкевич, Ірена Іванців, Анна Климко, Галина і Євген Курівчаки, Аскольд Мельничук, Олена Мельничук, Таня Мельничук, Юлія Полянська, Теодор Юрчак; **25.00 дол.** — Євдокія і Павло Боднаренки; **по 20.00 дол.** — Королія Бойчук, Ольга Осередчук, Vera Owen, Іван Попенко, Lesia Rago, Chris Schmuck, Вярослав Сосяк, Daniel Stec; **15.00 дол.** — Семен Каша; **по 10.00 дол.** — Grzegorz Boher, Phyllis & John Butner, Володимир Василак, Реа Грицак, Ольга Коваль, І. Куривчак, Ірена Левицька, Богдана Мельничук, Szymon Palczak, Антон Піщак, David Powers; **5.00 дол.** — Надія Гриб.

38-ий Відділ СУА, Денвер, Колорадо — 500.00 дол. (збірку провела Олена Морозевич).

100.00 дол. — Дмитро Дутчак; **по 50.00 дол.** — Марія і Іван Банжівські, Степанія і Борис Вавришуки, Надія Виннич, Орест Колтунюк, Олена Морозевич, Марія Одежинська; **по 25.00 дол.** — Данило Желем, Любомир Колтунюк; **по 20.00 дол.** — Василь Готс, Іван Жеребецький, Володимир Крушельницький.

38-ий Відділ СУА, Денвер, Колорадо — 700.00 дол. (збірку провела Іванна Салдит).

По 100.00 дол. — Ірена Федак, Мирослав Рушицький, Оріся Рушицька; **по 50.00 дол.** — родина Васи-
лина, Наталка Цебрій, Christine M. Lewis; **40.00 дол.** — Йосиф Цілюх; **по 25.00 дол.** — Е & Т Федак, Р. Кузьмич, о. В. Прокопів; **по 20.00 дол.** — Люба і Роман Пар, Е. Світовий; **по 10.00 дол.** — Наталія Арнолд, П. Боднар, Анна і Ярослав Ганчар, П. Нижник, Стефанія Стебельська, П. Цебрій; **15.00 дол.** — Віра Баб'як; **по 5.00 дол.** — Ірена Дудек, Маріян Маслак, Стефан Маслак, п. Майстрюк.

22-ий Відділ СУА, Чікаґо — 2,115.00 дол.

1,000.00 дол. — УККА, Чікаґо; **200.00 дол.** — д-р Анастасій Горчинський; **150.00 дол.** — Адріян Шеремета; **по 100.00 дол.** — Ліна Басюк, Мирон Войтович, Об'єднання колишніх воєвків українців Америки, Віра Хрептовська, Lillian Strnad, Товариство українських інженерів Америки; **50.00 дол.** — Олена Войтович; **по 25.00 дол.** — д-р Роман Смик, Любомира Шеремета, Я. Ячмінська; **20.00 дол.** — Р. і Л. Берестянські; **15.00 дол.** — Іванна Михайлів-Городиська; **10.00 дол.** — Іван Попадинець.

23-ий Відділ СУА, Дітройт, Мі — 467.00 дол.

250.00 дол. — 23-ий Відділ СУА, Дітройт, Мі; **по 100.00 дол.** — Апостолят Слуги Божого Андрея Шептицького, Дітройт, церква св. Івана Христителя; **20.00 дол.** — Olga Fenwick; **15.00** — Марія Рибак; **13.00 дол.** — Юліян Куян; **по 10.00 дол.** — Marceline Chomiak, Maria Halas, Марія Гоменяк, Софія Корп'юк, Ulana Mereck, Надія Свистун; **5.00 дол.** — Марія Питляк; **4.00 дол.** — Anna Cavalitto.

13-ий Відділ СУА — 761.00 дол.

200.00 дол. — Євген Ціхановський; **60.00 дол.** — Михайлина і Пол Матковські; **по 50.00 дол.** — Галя Венчак, Катруся Венчак, Лідія Кий, Осипа Ціхановська; **40.00 дол.** — Джуді Стеців; **25.00 дол.** — Кларія і Юрій

Злубко; **по 20.00 дол.** — о. Іван Бура, Лідія і Франко Грабові, Євгенія Корчинська, Володимир Кузик, Марта Менчин, Дмитро і Катерина Молодовці, Helene & Michael Ruschak, Анна Смолій, Оля Ціхановська; **по 10.00 дол.** — Петро Візеняк, Марія і Володимир Волянські, Марія і Славко Ключа, Алекс Коротко; **по 5.00 дол.** — Надя Баган, Мері Браців, Марія Кобиринна; **1.00 дол.** — Михайло Ліскович.

30-ий Відділ СУА — 440.00 дол.

По 100.00 дол. — Ольга Коропей, Роксоляна Подпірка; **по 50.00 дол.** — Ірена Ганушевська, Христина Сапка; **по 25.00 дол.** — Віра Березовська, Надія Літелло; **по 20.00 дол.** — Ольга Рудик, Надія Цвях; **по 10.00 дол.** — Надя Гановська, Леся Кметик, Люба Кур, Оксана Породко, Оксана Сливка.

5-ий Відділ СУА, Дітройт, Мі — 230.00 дол.

100.00 дол. — 5-ий Відділ СУА, Дітройт, Мі.; **по 10.00 дол.** — Євдокія Барнич, Mary Boback, Amy Burzynski, Anna Cykalowska, William Dumka, Nell Hamer, Марія Івасюк, Текля Гринчук, Євдокія Климишин, Текля Кушнір, Емілія Ониськів, Катерина Шияк, Мирі Шулик.

33-ий Відділ СУА, Клівленд, Оґ — 1,210.00 дол.

300.00 дол. — Cleveland Selfreliance FCU; **200.00 дол.** — Ліда і Михайло Балагутраки; **100.00 дол.** — Ірина Кашубинська; **по 50.00 дол.** — Іванна Вовк, Дарія Русин, д-р Юрій і Емелія Русини, Михайло Світлик; **30.00 дол.** — Kathy & George Kowalsky; **по 25.00 дол.** — Ірина Дубас, Олена Сміляк; **по 20.00 дол.** — Стефа Балагутрак, Іван Вовк, Леся Волошин, Стефа Городиська, Анна Кілярська, Дарія Кульчицька, Ірина Кріса, Ніна Тулакова, Люба Мичковська, Ольга Охрін, Іванка Шкарупа; **по 10.00 дол.** — Люба Боднар, Ольга Дем'ячук, Леся Кріса, Люба Лешяювська, Лукія Медицька, П. Мичковський, Ігор Мичковський, Єва Оліяр, Дарія Швець.

29-ий Відділ СУА, Чікаґо, Іл. — 855.00 дол.

200.00 дол. — 29-ий Відділ СУА, Чікаґо; **100.00 дол.** — Myra L. Fedynsky; **по 50.00 дол.** — Оксана Вандзура, Ореста Фединяк, Дарія Яросевич; **по 25.00 дол.** — Марія Боднарук, Емілія Вашницька, Таня Винниченко, Марія Волинець, Рута В. Галібей, Марія Гриневич, Галина Грушецька, Ольга Дяченко, Єва Зеленко, Катерина Івасишин, Люба Калін, Nadine Kaspruk, Люба Коломиєць, Віра Трощук, Параска Туркало; **20.00 дол.** — Оксана Весоловська; **10.00 дол.** — Марта Стадник.

21-ий Відділ СУА, Бруклін, Н.Й. — 800.00 дол.

По 100.00 дол. — Ніна Голіят, Марія Коритовська, Український Народний Дім; **по 50.00 дол.** — Марія Рейнарович, Емілія Ройовська; **40.00 дол.** — Я. Лебедович; **30.00 дол.** — Hlikeria Slabicky; **26.00 дол.** — Maria Biciś; **по 20.00 дол.** — Люба Бігун, Іванна Галапац, Петро Мосуряк, Катерина Осадчук, Igor Rotko, Марія Світій, Peter Tergebetzky; **по 10.00 дол.** — Едвард Бартошевич, Ксеня Бігун, Mary Zabawski, Володимир Кордуба, Йосиф Кузак, Іван Макар, Ольга Подусовська, Алекс і Олександра Ройовські, Анастасія Чорній; **по 5.00 дол.** — Марія Бартос, Kathryn Chorney, Helen Douglas, Павло Данилів, Isabella Zahrybelny, Olga Zeruha, Теодор Кишеня, Катруся Кунька, Odette Larson, Марія Москаль, Розіта Поліщук, Павло Шайда; **по 2.00 дол.** — Mary Sydorko, Anne Wasko.

Лідія Черник.

ПОЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

ПОЖЕРТВИ ВІД 1-го до 30-го КВІТНЯ

ТРИВАЛИЙ ФОНД

На Тривалий Фонд **ім. Ігоря і Роми Гайдів**
1,000.00 дол. зложили

Ігор і Рома Гайди.

На Меморіальний Фонд **ім. Анни Байко, Марії і Миколи Стисловичів 1,000.00 дол.** зложили
Оксана Байко (IBM).

ДАТКИ

По 500.00 дол. — Ірена Пашесник, д-р Оксана Фольварків, Стефанія Савка (Citicorp Foundation);

450.00 дол. — Марко і д-р Аріядна Бахи (Citicorp Foundation);

по 200.00 дол. — Віра Камінська, д-р Мирослав і Люба Прокопи;

150.00 дол. — Ярослав і Катря Червоняки;

130.00 дол. — д-р Реймонд Шустер;

по 100.00 дол. — д-р Ігор Цегельський, Тамара Кукрицька Гомер, Ігор і Алла Черні, Роман Маселко, Володимир Клебович, д-р Михайло і Іванна Яцухи, Анна Гбур, Ірена Гладка, Ярослав і Галина Оберішини, Стефанія Квасовська, Юрій і д-р Наталія Струтинські, Олександр і Марія Крички, Олександра Ганас, Олександр і Ірена Воробці, Іван і Софія Головки, Борис і Юлія Вірстюки, А. М. Уляна Климишин;

90.00 дол. — д-р Віталій Богданів;

по 70.00 дол. — Дарія Байко, Данило Волинець;

по 50.00 дол. — Марта Рудик, Дорис Борст, д-р Лев і Ірена Кушнірі, Микола і Люба З. Галіви, Юліан Охримович, Іван і Марія Жуковські, Василь і Софія Орли, Ярослав і Катерина Степанків, Лев Левицький, Ігор Шевчук, Богдан і Розалія Принади, Марта Шиприкевич, Марія Старостяк, д-р Денис і Мира Стахіви, Антонія Савчук, д-р Ярослав Мігайчук, Ярослав і Ольга Чипаки, Аркадія Стебельська, Лідія Стебельська, Бенджамин Корсунь, Ольга Гуглевич, Володимир і Параскевія Шпачинські, Олена Карпак, Мирослава Савчак;

40.00 дол. — Роберт і Марта Торіеллі;

по 30.00 дол. — Лідія Ігнат, Дмитро і Євдокія Сороханюки, Софія Серафін, Дарія Ломницька, Іва Лісікевич, Ольга Лукасевич, Галина Корсунь;

по 25.00 дол. — Іван Гулич, Cathy Ann Longinotti, Євстахія Гойдиш, Мирослав і Христина Лисобеї, Юлія Криси, Еміль Мельник, М. Шоробура, Євген і Ляріса Стахіви, Іван Пелех, Mary Wood, Василь Ложницький, Богдан і Оксана Богословці, Осип і Надія Німилевичі, Дмитро Мельник, Іванна Мачай, Вадим і Марія Яровенки, Любов Раковська, Марія Андрусак, Євген і Ольга Филиповичі, Галина Гомзяк, Роман Ференцевич, Марія Зеграй, Іван і Стефанія Цьолки, Богдан Лівчак, Стефанія Кобилецька, Сесілія Дебайло, Серафима Ольшанська, Петро і Анна Світницькі, Ольга Кулинич, Маріанна Мисишин;

по 20.00 дол. — Іна Дзерович, Н. Н., Богдан і Любомира Кутні, Наталія Вайда, Dolores J. Graham, Драґо і Катерина Росандіч, Іван Скрипак, Лідія Баранська;

по 15.00 дол. — Марія Пелехата, Іван Черешня;

по 10.00 дол. — Іван і Катерина Попики, Ірена М. Благітка, Петро Жегестовський, Микола Курчак, Осип Куйбіда, Марія Мелета, Володимир і Ольга Терлецькі,

Андрій Стахнів, Ярослав і Богдана Гелети, Михайло Свінчук, Андрій Шульга, Софія Салдан, Ярослава Гапій, Павло Шандрук, Валентина Когут, Володимир Семенюк, Ярослав Яцковський;

9.00 дол. — Микола і Марія Аврамчуки.

ДАТКИ НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД

По 5,000.00 дол. — Марко А. Бах (Citibank Corporation), Володимир і Анна Рак (Chase Manhattan Bank);

1,500.00 дол. — Ігор А. Кунаш (Newmont Gold Company);

1,400.00 дол. — Орест і Лідія Білоуси (IBM);

по 1,000.00 дол. — Олександр Кедринський, Оксана Байко (IBM), Осип і Стефанія Порайки;

300.00 дол. — Richard Alvino (Chase Manhattan Foundation);

по 250.00 дол. — М. В. Заяць (IBM), Andrew & Anne Malan;

по 200.00 дол. — Mary Dushnyck, Ярослава Барусевич;

150.00 дол. — Марта Пеленська (Mobil Foundation Inc.);

по 100.00 дол. — д-р Стефан Ничай, Роман і Клавдія Стефанюки;

по 50.00 дол. — Л. М. Зобнів (IBM), Ярослав і Ярослава Букачевські, Р. Винник (IBM);

25.00 дол. — Любомира Хома;

20.00 дол. — Дарія Байко (дарунок).

З НАГОДИ

З нагоди **40-літнього ювілею** вінчання **Ірени і Ярослава Моцюків** гості бенкету зложили дарунки у сумі **1,190.00 дол.** які подружжя Моцюків подарували на Будівельний Фонд УМ. Ірена і Яр Моцюки щиро дякують Марії Борковській, Іванні Ганкевич, Орестові і Лідії Глютам, Ярославі і Марії Кіцюкам, Христині Маєвській та Анні Шашкевич за щедрість.

З нагоди **80-літнього ювілею** від дня народження **Михайла Ковальчина**, батька наших друзів Тараса Ковальчина і Зені Брожини, складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Андрій і Дарія Фарміґи.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

У пам'ять моєї дружини **св. п. Казимири Логуш** складаю **5,000.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею.
Єроним Логуш.

У пам'ять моєї сестри **бл. п. Валі** складаю **1,000.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Леонід Підстригач.

Замість квітів на могилу дорогої кузинки **бл. п. Наталії Миколаєвич** пересилаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею.

Богдан і Таня Осадци.

У пам'ять **св. п. Ірени Чайківської** датки на Будівельний Фонд УМ зложили: **по 50.00 дол.** — д-р Мирослав і Люба Прокопи, Ярослав і Ольга Чипаки; **по 25.00 дол.** — Ольга Кузьмович, Юрій і Христя Навроцькі.

In memory of **John Wynnyk** I am donating **\$50.00** to the Ukrainian Museum Building Fund.

Mary Dushnyk.

У пам'ять **св. п. Наталії Перфецької** датки на Будівельний Фонд Українського Музею зложили: **1,000.00 дол.** — Богдан, Юрій і Христина Перфецькі, Таня і Стефан Гарві, Марта і Давид Ньюенгавс; **125.00 дол.** — Уляна і Марія Перфецькі та К. Кривоус; **по 100.00 дол.** — Володимир і Лідія Базарки, Нестор і Марта Базарки, д-р Юрій і д-р Марія Диці, І. Кравців і Ж. Скальська, Володимир і Богдана Кульби, д-р Ярослав і Соня Рожанковські, Богдан і Христя Сеники, д-р Юрій і д-р Люба Стефанівські, Борис і Марія Татунчаки, д-р Оксана Фольварків, інж. М. Ковальчук; **по 50.00 дол.** — Роман і Віра Андрейчуки, Ігор і Оксана З. Боднар, інж. Володимир і Лідія Гладкі, Оксана Гной, інж. Борис Дурбак, Джан і Мира Гилл, Апольонія Книш, Роман і Люба Книші, Катерина Ковшевич, С. і Д. МакКей, Зенон і Уляна Мазуркевичі, Ігор і Люба Паки, Віліям Ковар і Андрея Пак-Ковар, У. Прокопишин, Ольга Смаль, Славко і Таня Головничі; **по 25.00 дол.** — Таїсса Богданська, Богдан і Єва Лужняки, Анна Івашко, В. Пак, Роман Книш мол., інж. Дмитро Тарашук, Мирослава Тершаковець, Р. і М. Ференц, Р. і М. Циган, Теодор і Марія Угорчаки, Богдан і Віра Андрушківі; **по 20.00 дол.** — Д. Миськів, Омелян і Наталія Татунчаки, проф. Едвард і Дарія Жарські, Мирослава Цап, Ю. і О. Головачуки, Богдан і Ксеня Коженювські; **10.00 дол.** — о. Михайло і Юлія Добоші.

Замість квітів на свіжу могилу **св. п. Стефана Волянського** 93-й Відділ США складає **25.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею в Нью-Йорку. Галині Волянській, членці нашого Відділу та родині висловлюємо глибокі співчуття.

93-й Відділ США.

In memory of **Ivan Wynnyk** we are donating **\$100.00** to the Ukrainian Museum.

Elmer & Olga Bertsch.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Івана Винника** складаємо **25.00 дол.** на потреби УМ.

Микола і Люба З. Галіви.

Замість квітів на свіжу могилу **м'гра М. Барана** складаю **50.00 дол.** на Будівельний Фонд У.М.

Стефанія Хома.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Стефана Рожанковського** датки на УМ зложили: **100.00 дол.** — Мирон і Ольга Гнатейки; **по 50.00 дол.** — Ярема і Варка Бачинські, д-р Андрій і Тетяна Тершаківці, Марія Шуст; **30.00 дол.** — Богдан і Христина Певні; **по 25.00 дол.** — Володимир і Анна Рак, Микола і Люба З. Галіви, Дарія Байко.

Замість квітів на свіжу могилу **о. крилошанина Ярослава Шуста** датки на потреби Українського Музею зложили: **100.00 дол.** — Марія Шуст; **30.00 дол.** — Ольга Гаєцька; **по 25.00 дол.** — Володимир і Галина Тромси, Богдан і Віра Андрушківі, Стефанія Цегельська; **по 20.00 дол.** — Люба Лешнювська, Софія Волчук.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Ярослава Туряньського** складаю **25.00 дол.** на потреби УМ.

Ірена Тамара Гординська.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Христини Воевідки** складаю **25.00 дол.** на потреби УМ.

Ірена Тамара Гординська.

У пам'ять **бл. п. Володимира Шепеля** складаю **1,000.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Олександр Кедринський.

В пам'ять мого кузина **бл. п. Степана Волянського** складаю **25.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Меланія Кривокульська.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. проф. Володимира Чижика** складаю **50.00 дол.** на Будівельний Фонд Музею.

Ярослава Букачевська.

У пам'ять покійної **Роми Ляшевич-Рубич**, доні моєї товаришки Ліди Ляшевич, складаю через 47-ий Відділ США **20.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Люба Домбчевська.

В пам'ять **бл. п. Мирона Чижика**, брата моєї приятельки Марії Лозинської, складаю **25.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ, а всій родині висловлюю мої глибокі співчуття.

Іванна Мартинець.

ВІД 1-го до 31-го ТРАВНЯ 1999 р.

ДАТКИ

150.00 дол. — Євстахій і Марта Яроші;

100.00 дол. — Володимир О. Кульчицький;

80.00 дол. — Ярослав і Галина Оберишини;

70.00 дол. — Марія Іськів;

по 50.00 дол. — Іван і Марія Жуковські,

Володимир і Софія Сенежаки, Христина Декайло, Robert & Stacy Maxwell, Соня Черевко Сміт, Дмитро Шумило, д-р Леонід і Оксана Мостовичі, Дам'ян і Лідія Гечі;

по 40.00 дол. — Mary Zilg, Оксана Лобачевська;

по 30.00 дол. — Михайло і Ірена Кіндрачуки,

Іван Куземський, Ольга Вишневецька;

по 25.00 дол. — Ольга Гаєцька, Василь і

Анастасія Маруцаки, Олександра Юзенів, Євген і Євгенія Івашківі, Іван Черешня, Лідія Бук;

по 20.00 дол. — Микола і Галина Гошовські,

Любомира Сохан, Іван Макар, Ілля і Марія Шевчуки, Ольга Білостоцька, Оксана Бережницька, Іван і Марія

Вороняки, Ольга Пелтишин, Стефанія Гнатченко, Богдана Осадца, William & Doris Chirash, Іван Качмарик, Віра Коваленко, Марія Слободян, Володимир М. Задорецький, Софія Боб'як, Walter & Alma Batih, Dr. Eli & Lubow Pronchick, Стефанія Клос, Галина Стасюк, Теодор Островський, Володимир і Олена Шиприкевичі, Теодор Коваль, Оксана Соловей, Оксана Колесниченко, Михайло Кость, Ореста Перейма, Володимир і Соня Майовичі, Анатоль Скоробогатий, Стефанія Семущак, Анастасія Вариха, Іванна Жовнір, Михайло Тренза, Стефанія Стасишин, Марія Оленська, Павло Шандрук, Богдан Гірняк, Н. Н., Василь Осадчук, Магдаліна Квас, Марія Дупляк, Іван Бац, Ярослав Савчук;

по 15.00 дол. — Марта Крамарчук, Аліс Гураль, Юлія Вертипорох, Марія Захарків, Василь і Стефанія Науми, Марія Борковська;

по 10.00 дол. — Галина Рябокін, Павлина Корлятович, Софія Андрушків, Тетяна Дідошак, Зенон

Чехович, Мирон і Лідія Гарванки, Оксана Поритко, Анна Дроздовська, Мирон Г. Гураль, Ярослава Кіналь, Walter & Joan Semeniuk, Іван Ляшек, Ірена Хуміловська, Володимир Кузик, Катерина Терлецька, Юрій Мельникович, Кость і Галина Гречачки, Мирослав Сольчаник, Анатоль Ромах, Петро Костишин, Уляна Старосольська, Амелія Никорчук, Роман Запутович, Андрій Андреюк, Оксана Радиш, Марія Герус-Мартюк, Софія Мельник;

8.00 дол. — Євгенія Цимбала;

по 5.00 дол. — Ольга Гурська, Іван Купіно, Ірена Твердохліб, Володимир і Ольга Гриньківи, Таїсса Слюсаренко, Марія Мудрик.

ДАТКИ НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД

1,000.00 дол. — Борис Галаган;

335.00 дол. — 119-ий Відділ США (коляда);

по 100.00 дол. — Sam & Olga Liperlo, Наталія Даниш, Уляна М. Тимкевич;

по 20.00 дол. — Василь і Ірена Іванчишин,

Григорій Онуфрив, Оксана Луцька;

10.00 дол. — Наталія Гусар.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

У пам'ять мого тата **бл. п. інж. Євгена Мельника** складаю **10,000.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею.

Лідія Хома.

У пам'ять **бл. п. Марії Сваричевської** складаємо **30.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею.

Іван і Марія Рихвицькі.

У пам'ять **бл. п. Стефана Шугана** складаю **25.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Анастасій Сваричевський.

У пам'ять **бл. п. Ольги Прокопів** складаємо **20.00 дол.** на Український Музей.

Юрій і Дарія Костиви.

У пам'ять **бл. п. Варвари Яблонської** складаю **25.00 дол.** на Український Музей.

Стефан Яблонський.

In memory of **Evhen Tytla** I am donating **\$100.00** to the Ukrainian Museum. **Alexandra Pincock.**

У пам'ять **бл. п. Івана Винника** складаємо **100.00 дол.** на потреби Українського Музею.

**Український Народний Союз—
Окружна Управа Нью-Йорк.**

У пам'ять **бл. п. Івана Винника** складаю **50.00 дол.** на Український Музей. **Донна Чехович.**

У пам'ять **бл. п. Стефанії Рибак** складаю **50.00 дол.** на Український Музей. **Ольга Гасцька.**

У пам'ять **св. п. Марії Савчак** складаємо **100.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

93-ій Відділ США, Гартфорд, КТ.

У пам'ять **св. п. Лідії Бурачинської** складаємо **100.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

93-ій Відділ США, Гартфорд, КТ.

Замість квітів на свіжу могилу нашої дорогої приятельки **св. п. Дарії Хухри** складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Д-р Іван і Наталія Макаревичі.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. м-р Михайла Барана** складаємо на Будівельний Фонд Українського Музею: **15.00 дол.** — Дора Кульчицька; **20.00 дол.** — Ольга Бодлак. Дружині і всій родині висловлюємо наші найщиріші співчуття.

Замість квітів на свіжу могилу **св. п. м-р Михайла Барана** складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею.

**Олександр і Анна Скоцені.
Закінчення в наступному числі.**

Закінчення зі стор. 16

було з одягу, родинні фотографії і провізію, бо був наказ всім завербованим мати з собою прохарчування на кілька днів. Дідусь просив маму залишитися вдома, але вона вирішила їхати зі своєю одиночкою.

На другий день вранці я вийшла в наш опустілий, майже безлистий сад, обійшла всі доріжки, вдивлялась у знайомі закутки щоб запам'ятати, обняла старий волосський горіх, запах листя якого так полюбила, погладила гілки улюбленої яблуні. Дерева в саду, для мене дорогі, живі істоти, свідки гарного і світлого в моїм молодім житті. Зі смутком попрощалися з дідусем і вийшли з рідного дому, щоб вже ніколи не вернутись.

Збірний пункт в містечку на майдані. Там вже зібралися з клунками, з мішками приречені на виїзд. Ще довго стояли. Жандарми і поліція робили порядок, по списку викликали прізвища і уставляли в ряди. Згодом, довга колона вирушила на залізничну станцію, а попереду (яка іронія!) духовая оркестра заграла марш. По боках колони жандарми з нагайками на конях, щоб бодай хтось не задумав втікати. А втікати не було куди, хіба що в ліс, в партизани. Позаду колони рідня і просто друзі відправляли, помагали нести тяжкі клунки по розмоклій від дощу дорозі, до

нас доносилися їх розпачливі зойки.

На залізничній станції на нас вже чекав товарний потяг, що перевозить вантажі, скотину. Брудні, невиразної, червоно-брунатної краски вагони з розсувними дверима посередині та маленьким віконечком угорі. Почалась посадка. Не знаю, чи забракло німцям вагонів, тільки напихали людей як оселедців у бочку. Клунки під ногами, клунки на ногах, не то щоб сісти на підлогу, треба було стояти щільно притиснувшись. Яюсь ми з мамою просунулись до стінки під вікно, звідки доходило повітря і трохи світла. Хоч надворі ще день, у переповненім вагоні напівтемрява, повітря тяжке від перемоклої одежі й поту. Душно. Чули, як клацнули на дверях засови, чісь поспішні кроки, вигуки, накази. Свисток, і раз здригнувшись, потяг рушив, заскрипіли зі скреготом колеса.

Одною ногою на чийсь мішку я підтягнулась до віконця, побачила, як віддалялися знайомі обриси станції, прискорено втікали вдаль будинки, дерева. Почата кимсь тужлива пісня зірвалась і затихла. Хтось тяжко хлипав. Ми їхали в чуже, далеке невідоме.

Кінець? Ні, не кінець, це початок нової боротьби за існування.

НАШИМ ДІТЯМ

НИКИФОР ЩЕРБИНА

ДО ШКОЛИ

Я сьогодні йду до школи,
Вже нові настали дні,
Поможи, щаслива доле,
Бути вченому мені.

Я прийду до школи вчасно,
До науки там візьмусь,
Я навчусь писати красно
І читати научусь.

Я — школяр. Іду до школи,
Ждав науки скільки літ!
З книг пізнаю все навколо,
Україну й цілий світ.

Я сьогодні йду до школи
В товаристві школярів!..
Ясне сонечко над полем,
Ясне сонце в букварі!

РОМАН ЗАВАДОВИЧ

НЕ ЦУРАЙТЕСЬ МОВИ

Не цурайтесь мови — мови тата й мами,
Мови діда й баби, предків наших всіх,
Бо її цуратись — сором непошани,
Бо її цуратись — перед Богом гріх!

На землі народів Бог створив багато
І подарував їм скарб усяких мов,
А у кожную мову, гарну і багату,
Вклав свою небесну ніжність і любов.

Всі народи світу — то Господні діти,
Всіх народів мови — то Господній дар,
Але мова мами — найрідніша в світі,
В ній є все: і святість, і краса, і чар.

ОЛЕКСАНДРА КОПАЧ

КАЛИНОВИЙ ЗАПАХ

Ти, калино, — красуня. А ще й дитина-дівчинка. Пам'ятаєш, як ти жила в нашому городі? Не дуже я тоді приглядалась до твоєї краси. Радше збирала фіялки, що поблизу цвіли. А ти сипала мені на голову білі пелюстки. Мої фіялки стояли біля стіп Божої Матері, твої пелюстки доторкувались Її обличчя. А запах їхній мішався з сонцем, що заливало кімнату, іскрилося у молитовних маминих сльозах.

Пам'ятаєш, як осінь шелестіла дорогими шатами, а ти сміялася червоними ягідками, вічно молода.

“Ой, у лузі червона калина похилилася”... — журно співав тато, ходячи в сутінках кімнати, а моє мале серце смутилось, і я бігла мерщій до тебе. Ні, ти не похилилася. Ти гордо тримала вгору свою, ягідками прикрашену, голову.

Пам'ятаєш, як ми, діти, бігли до тебе, глибоко западаючи в снігові кучугури, а ти пригощала нас смачними ягодами? Ти щедра була. Крізь вікно, розмальоване срібними папоротями, я не раз спостерігала, як ти годувала пташок.

КАТЕРИНА ПЕРЕЛІСНА

ОСІННІ ТАНЦІ

Вітер взяв сопілку в руки:

“Ду-ду-ду!

Хто зі мною потанцює
У саду?”

Захиталися жоржини:

“Може, й ми!

Тільки ти нас над землею
Підійми!”

“Шкода часу, — вітер каже, —
Підіймать!

Видно, вам не доведеться
Танцювать!”

Тут як зірвуться листочки

Із дубка,

Із вербички, і з берези,

І з кленка, —

Хто червоний, хто жовтавий,

Хто рудий,

А хто трішечки зелений —

Молодий.

Як закрутяться у танці

Угорі!

І низенько над землею,

У дворі.

Вітер кинувся за ними:

“Ой, ду-ду!

От хто вміє танцювати

До ладу!

ГАЛИНА ГОРДАСЕВИЧ

ВЕРЕСЕНЬ

Під сивими зимними росами

Земля сеї ночі спала.

І перше знамено осені —

Горобини вогненний спалах.

ПАВУЧКИ

Вже осінь листя золотить,
Жаріють яблука на вітах,
Пташина згряя ген летить
Шукати десь нового літа.

У чистім небі — там і тут,
У тихім, соняшнім паланні
Легкі кораблики пливуть
В краї далекі і неznані.

То — павутинні кораблі,
А з ними павучки-стерничі;
Біліють щоглики малі,
Мов на блакиті срібні свічі.

Мережать небо цілий день,
Пливуть, пливуть вночі і вранці...
Куди ж, куди ви пливете,
Чарівники-повітроплавці?..

Летіть!.. А блиснуть між гаїв:
Дніпро ясний, ставочки сині, —
Пошліть з летючих кораблів
Привіт незборній Україні!

Рис. Зоряни Сохацької.

ІРИНА ОЛЕКСАНДРА ЖУКОВСЬКА

14 червня 1998 р. відійшла у вічність членка 64-го Відділу СУА в Нью-Йорку, бл. п. **Ірина О. Жуковська**. Покійна народилася в родині о. Олексія і Стефанії з Боднарів Кобринів, на Лемківщині. Народну школу закінчила в містечку Порохнику біля Ярославла. Середню школу — в дівочому Інституті у Перемишлі. Гімназію закінчила в державній гімназії у Жовкові. Після закінчення Вищої школи закордонної торгівлі т. зв. Експортівки у Львові, працювала в підприємстві "Рій" у Львові у бюджетному відділі, аж до початку Другої світової війни. Разом з батьками, сестрою і братом залишила Галичину, виїхала до Німеччини і зупинилася в місті Ансбах. Там познайомилася з архітектором Іваном Жуковським і в 1949 р. вийшла заміж. Того ж року подалися до Америки і замешкали в Нью-Йорку.

У 1966 р. Ірина вступила до 64-го Відділу. Тоді обоє з чоловіком відвідували імпрези Відділу, але після його смерті у 1980 р. зовсім перестала брати участь у громадському житті, почувалася дуже самотньою і не допомогли намови голови, бо не хотіла там бувати без чоловіка.

Фінансові зобов'язання до Відділу виконувала сповна. Померла після довгої, важкої недуги, яку зносила терпеливо, без нарікань.

На панахиді покійну прощала від 64-го Відділу Уляна Старосольська.

Спочила на цвинтарі св. Андрея Первозванного біля свого чоловіка.

Нехай земля прибраної батьківщини буде їй легкою.

Христя Навроцька,
голова 64-го Відділу.

ХРИСТИНА ВОЄВІДКА

21 січня 1999 р. відійшла у вічність Почесна голова 64-го Відділу СУА **св. п. Христина Восвідка**. Народилася 15 березня 1918 р. у Львові в родині д-р Михайла і Неонілі з Лопатинських Терлецьких. Гімназію УПТ закінчила у 1937 р. Почала студювати агрономію, але вийшовши заміж у 1938 р. за д-ра Ярослава Воєвідку, перервала студії. Подружжя мало двоє дітей, Ігоря і Мотрю.

Від 1939 до 1941 р. проживали в Кракові, опісля до 1944 р. у Львові. У лютому 1944 р. Христина переправилася на лещатах з двома дітьми, (молодшу Мотрю несла в наплечнику), через Карпати на Словаччину, звідкіля добралася до Відня, де подружжя перебуло до кінця війни. Згодом переїздить до Мюнхену і 1949 р. з цілою хвилею втікачів приїздить до Нью-Йорку.

Де кілька років минуло на влаштування нового життя, а в 1954 р. Христина стає однією з десяти жінок, які працюють над зорганізуванням відділу СУА з нових імігранток. Праця того комітету увінчалася успіхом, бо 10 грудня 1954 р. зорганізували новий відділ СУА, якому Головна Управа надала число 64. Вже в першій Управі Христина займає пост культурно-освітньої референтки. В 1956 р. стає заступницею голови, а 1957 — головою. У тому часі ініціює влаштування виставки жіночої творчості, в якій беруть участь не тільки відомі мистці, але теж і початкуючі. Виставка була такою успішною, що 64-ий Відділ влаштував її впродовж 20 років.

У 1964 р. Х. Воєвідка представила Управі Відділу цікаву ідею — відтворення історичного одягу української жінки. Управа прийняла ідею з ентузіазмом. Створився невеликий гурт членок, які вміли шити і почалася важка праця. У 1965 р., на Конвенції СУА, відбувся перший показ 12-ти зразків одягу. Почалися поїздки до близьких і далеких осе-

редків і так, у 1998 р. відбувся 120-ий показ. Тоді голова Відділу Х. Навроцька запропонувала, щоби Х. Воєвідка написала про ідею і початки нашої колекції. Але Х. Воєвідка відмовилася писати, кажучи: "Ти знаєш, що я не люблю писати, ти напиши". На прохання голови Христина написала і прислала свої думки. На тій підставі появилася стаття "Коли добра ідея сприйметься" (Свобода, II.11.97 р.).

Х. Воєвідка пише: "Здавалося мені, що легше буде молоді зрозуміти, чому ми повинні бути горді зі свого походження. Ніхто, тільки ми, українці, були пов'язані зі землями, які були колись руського державництва на терені зустрічі двох цивілізацій — Сходу і Заходу. Складний комплекс одягу та прикрас творився протягом століть. Джерелом відтворення давноминулого є археологічні розкопки селищ, курганів, фрески і орнаменти в церквах, орнаментальні букви в літописах, в літературі, як теж мистецькі малюнки і портрети".

Та ідея Х. Воєвідки, яка справді сприйнялася, то найбільша її заслуга не тільки для 64-го Відділу, але Союзу Українок Америки в цілості і цілої діаспори.

Христина мала погідну вдачу, приємно і легко було з нею працювати. Вона не тільки подавала проекти, але й сама їх виконувала. Її погідна вдача і почуття гумору допомагали у співпраці.

Після смерті її чоловіка вона переїхала до Вашингтону і наш Відділ відчув її відсутність, але членкою 64-го Відділу вона залишилася аж до смерті.

Голова Відділу прощала покійну, з якою працювала над всіма проектами, щирими словами, висловлюючи цілий рідні глибоке співчуття.

Хай та земля, на якій прожила довше як в Україні, буде їй легкою.

Вічна їй пам'ять!

Х. Навроцька

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ
Іванна Рожанковська
Анна Кравчук

Ірина Куровицька — голова СУА

ЕКЗЕКУТИВА

Марія Томоруг
Софія Геврик

Оксана Фаріон

Мотря Восвідка-Слоневська

Варка Бачинська

Омеляна Рогожа

Рома Лісович

Ярослава Рубель

Марта Богачевська-Хомяк

Ірина Стецьків

РЕФЕРЕНТУРИ

Надія Шмігель

Катерина Івасишин

Марія Пазуняк

Люба Більовщук

Ольга Тритяк

Марта Пеленська

- 1-ша заступниця голови
- 2-га заступниця голови для справ організаційних
- 3-тя заступниця голови для справ культури
- 4-та заступниця голови для справ зв'язків
- протоколярна секретарка
- кореспонден. секретарка
- фінансова секретарка
- для справ преси
- вільний член
- вільний член

- суспільної опіки
- виховна
- музейна
- стипендій
- архівальна
- екології

Ірена Чабан

— головний редактор журналу "Наше Життя"

Тамара Стадниченко

— редактор англійської частини журналу

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Лідія Колодчин

Марія Раковська

Олександра Кіршак

Марта Стасюк

Марія Полянська

Іванна Шкарупа

Любомира Калін

Марта Рудик

Теодозія Кушнір

Марія Одежинська

— Дітройт

— Філадельфія

— Нью-Йорк

— Північний Нью-Йорк

— Нью Джерсі

— Огайо

— Чикаго

— Нова Англія

— Центральний Нью-Йорк

— зв'язкова далеко віддалених відділів

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Іванна Ратич

Таїсса Турянська

Лідія Черник

Надія Цвях

Рома Шуган

— голова

— член

— член

— заступниця

— заступниця

THE NATIONAL BOARD OF THE UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.

HONORARY PRESIDENTS

Iwanna Rozankowskyj

Anna Krawczuk

Iryna Kurowyckyj — President

EXECUTIVE COMMITTEE

Maria Tomorug

Sophia Hewryk

Oxana Farion

Motria Voyevidka-Slonievsky

Barbara Bachynsky

Omelana Rohoza

Roma Lisovych

Jaroslawa Rubel

Martha Bohachevsky-Chomiak

Irena Stecki

- 1-st Vice President
- 2nd VP — Membership
- 3rd VP — Culture
- 4th VP — Public Relations
- Recording Secretary
- Corresponding Secretary
- Financial Secretary
- Press
- Member-at-Large
- Member-at-Large

STANDING COMMITTEES

Nadia Shmigel

Katherine Iwasyshyn

Maria Pazuniak

Luba Bilowchtchuk

Olga Trytyak

Marta Pelensky

- Social Welfare Chairwoman
- Education Chairwomen
- Art/Museum Chairwoman
- Scholarship/Student Sponsorship Program Chairwoman
- Archives Chairwoman
- Ecology Chairwoman

Irena Chaban

— Editor-in-Chief "Our Life"

Tamara Stadnychenko

— English editor "Our Life"

REGIONAL COUNCILS

Lidia Kolodchyn

Maria Rakowsky

Alexandra Kirshak

Martha Stasiuk

Maria Polanskyj

Iwanna Shkarupa

Lubomyra Kalin

Marta Rudyk

Theodosia Kushnir

Maria Odezhynska

— Detroit

— Philadelphia

— New York City

— New York - North

— New Jersey

— Ohio

— Chicago

— New England

— New York - Central

— Liaison for Branches-at-Large

AUDITING COMMITTEE

Joanna Ratych

Taissa Turiansky

Lidia Czernyk

Nadia Cwiach

Roma Shuhan

— Chairwoman

— Member

— Member

— Alternate

— Alternate

КАНЦЕЛЯРІЯ СУА / UNWLA Inc. HEADQUARTERS:

Електронна пошта / e-mail: irynak@aol.com

108 Second Avenue, New York, NY 10003

Tel.: (212) 533-4646; Fax: (212) 533-5237

Адміністратор бюро — **Наталія Дума**

Office administrator — **Natalia Duma**

Години урядування: від 10:00 до 4:00 по пол.

Адміністратор-бухгалтер журналу "Наше Життя" — **Орися Яцусь**

Business Administrator "Our Life" — **M. Orysia Jacus**

Tel. & Fax (732) 441-9377

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА / UNWLA Inc. SCHOLARSHIP PROGRAM:

171 Main Street, P.O. Box 24, Matawan, NJ 07747-0024

Tel.: (732) 441-9530; Fax: (732) 441-9377

Luba Bilowchtchuk, Chair

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ / THE UKRAINIAN MUSEUM:

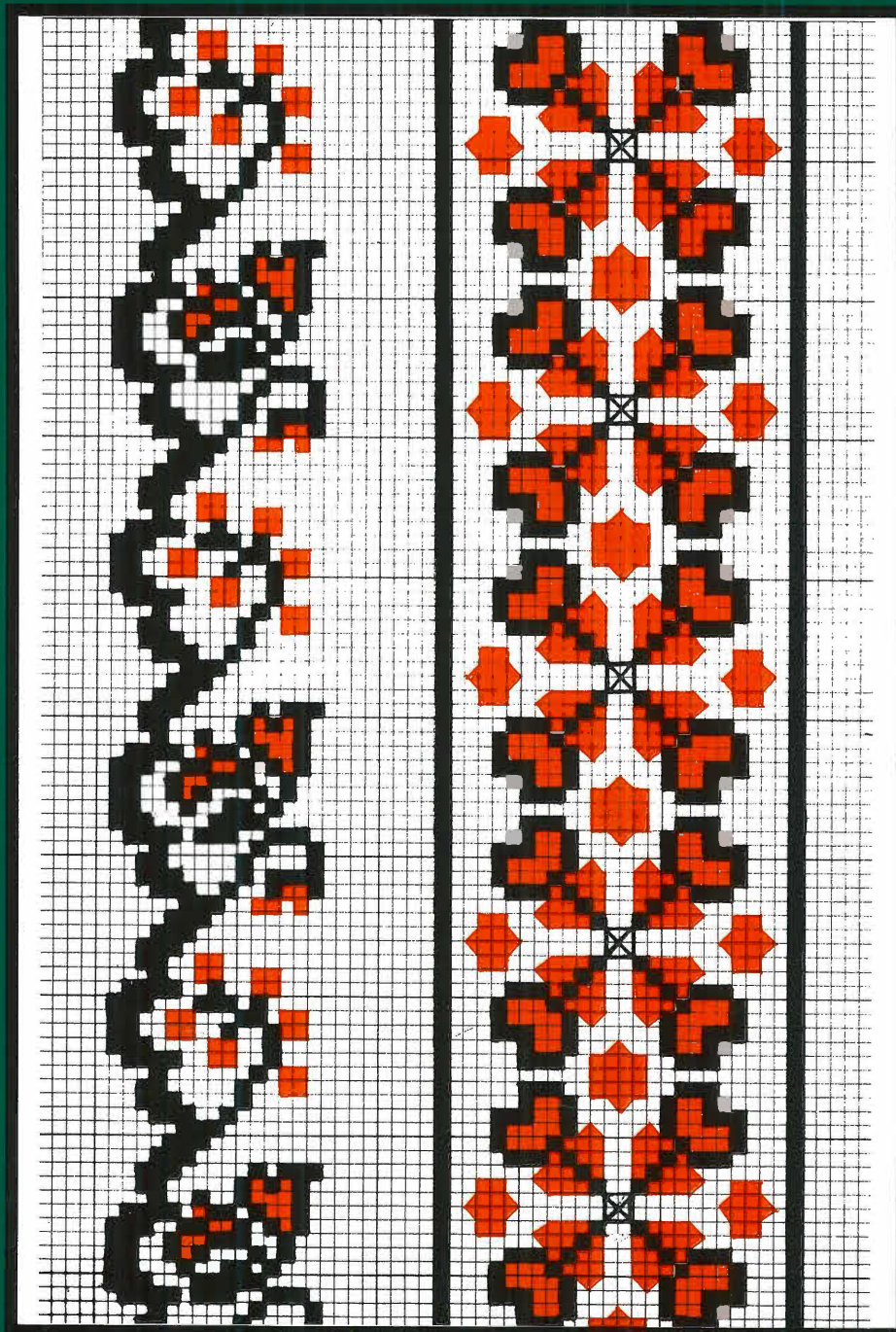
203 Second Avenue, New York, NY 10003

(212) 228-0110 Fax (212) 228-1947

E-mail: UkrMus@aol.com

Periodicals Postage Paid at New York, NY and at
Additional mailing offices (USPS 414-660).

108 Second Avenue, New York, NY 10003

Взір із Альбому взорів для вишивання по канві, складений за оригінальними рисунками Ю. Дремлюги,
із збірки Євгенії Бачинської-Федусевич. Вишивати нитками DMC червоними ч. 666 і чорними.
Patterns from the collection of Evhenia Bachynska Fedusevych. Original drawings by Y. Dremlyug.
Embroidered with DMC threads: red 666 and black.